

Īsziņas

Apbalvos novadnieku

Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienā Melngalvju namā Valsts prezidents Raimonds Vējonis svinīgā ceremonijā pasniegs valsts augstākos apbalvojumus, tostarp par Atzinības krusta komandieri iecels mūsu novadnieku, Latvijas Universitātes Datorikas fakultātes datorzinātņu bakalaura studiju programmas direktoru, profesoru Gunti Arnicānu par nozīmīgo ieguldījumu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas attīstībā Latvijā.

Var pieteikties darbam vasarā

Pirmdien Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) uzsāka skolēnu elektronisko pieteikumu reģistrāciju dalībai skolēnu nodarbinātības pasākumā vasaras brīvlaikā. Tādējādi skolēni vecumā no 15 līdz 18 gadiem, kuri mācās pamatskolā un vidusskolā, ar valsts atbalstu vasaras brīvlaikā varēs strādāt līdz diviem mēnešiem. Pasākuma mērķis ir ar darba vides iepazīšanu motivēt jauniešus izdarīt pārdomātāku nākotnes karjeras izvēli. Valsts dotēs skolēna darba algu 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Reģistrēties skolēni var patstāvīgi NVA mājaslapā.

Aicina uz nūjošanas čempionātiem

7.maijā Vakarbuļļu pludmalē notiks Latvijas nūjošanas čempionāta 1.posms "Rīgas Kauss" un Nūjošanas masu pasākums, lai popularizētu nūjošanas aktivitāti fiziskās un garīgās veselības saglabāšanai un uzlabošanai. 1.posms – Rīgas kauss (7.maijā); 2.posms – Kurzemes kauss (11.jūnijā Liepājā); 3.posms – Latgales kauss (13.jūlijā Jēkabpilī); 4.posms – Zemgales kauss (25.septembrī Jūrmalā); 5.posms – Vidzemes kauss (29.oktobrī Ogrē). Nūjošanas distances: sporta klase – 21km, 10km, dalībnieki startē vīriešu un sieviešu konkurencē trijās vecuma grupās. Tautas klase – 5km, dalībnieki startē vīriešu un sieviešu konkurencē bez dalījuma vecuma grupās.

Foto - E.Gabranovs

Apskata šūšanas cehu. Ciemiņus interesēja algu jautājums. NVA Balvu filiāles vadītāja Sandra Kindzule zināja teikt, ka katras dienas beigās tiek ievadīti dati, cik katrs no darbiniekiem ir paveicis jeb izstrādājis: "Tas nozīmē, ka darbinieki faktiski katrā mēneša dienā zina, cik viņi ir nopelnījuši." Deputātam Jurim Viļumam izdevās noskaidrot, ka alga lielākoties ir minimālās algas robežās un vairāk.

Apmierināti ar Mežvidos redzēto

Edgars Gabranovs

Pagājušās nedēļas nogalē Balvu un Viļakas novadus apmeklēja Saeimas deputāti, nacionālās apvienības Balvu nodaļas vadītāja Aija Mežale, kā arī Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvji. Deputāts Jānis Trupovnieks, jautāts par darba vizītes mērķi, paskaidroja, ka 12.Saeimā ievēlētīe Latgales deputāti vēlējās noskaidrot, kāda situācija ir pierobežā.

Jānis Trupovnieks piebilda, ka mūspusē deputātus interesēja nodarbinātība pierobežā, kā arī ar to saistītās problēmas un risinājumi, pašvaldību objektu noslodze un to izmantošana, tūrisma atbalstošā infrastruktūra kā ekonomiskās aktivitātes dzinulis: "Abu novadu priekšsēdētāji bija gatavojušies, notika lietišķas diskusijas un meklēti kopīgi problēmu iespējamie risinājumi. Daudz kopīgu atziņu radās pēc tikšanās ar uzņēmējiem – šuvēju cehā Mežvidos un zemnieku saimniecībā "Kotiņi". Šeit vietā ir sena ebreju paruna – biežāk sūdzāties par to, ka nav naudas, bet reti aizdomājamies par to, ka dzīvē nepārtraukti jāmācās un jātiek laimam līdzī. Šo uzņēmumu īpašniekiem ar galvu tiešām viss kārtībā, ir augsta līmeņa saražotais produkts, noieta tirgus un ambiciozi nākotnes plāni! Un tas iespējams, kopā strādājot pašvaldībai, uzņēmējam un valstij – ir darbs, ir attīstība, ir atalgojums, un cilvēki ar drošību raugās nākotnē, bet uzņēmēji, to sajūtot, var realizēt grandiozus projektus. Kā likumdevējiem tagad mums ir jauni uzdevumi un atbildība par ekonomiskās aktivitātes pieaugumu austrumu pierobežā. Sākums ir labs, jo pavisam drīz trešajā lasījumā

tiks pieņemts likums par Latgales speciālo ekonomisko zonu."

Arī Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs nešaubās, ka veiksmīgs uzņēmējdarbības modelis ir tad, kad neizpaliek sadarbība starp uzņēmēju, valsti un pašvaldību. Tam piemērs, viņaprāt, ir šūšanas cehs Mežvidos, kur nodarbināti vairāk nekā pussimts darbinieki. Šūšanas ceha vadītāja Inta Adamova atzina, ka sākotnēji cilvēki neticējuši, ka pierobežā iespējams atklāt uzņēmumu, kurā nodarbinās tik daudz cilvēku: "Ja sākumā bija 35, tad tagad 54 darbvietas. Kopš darba uzsākšanas pagājuši 9 mēneši, tāpēc varam droši teikt, ka esam piedzimuši." Tāpat S.Maksimovs un I.Adamova ciemiņiem pastāstīja, ka šobrīd tiek domāts par dzīvojamu istabiņu iekārtošanu, kur darbiniekiem nepieciešamības gadījumā būs iespēja pārnakšņot.

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) vadītāja Inese Kalvāne, kura piedalījās ceha svinīgajā atklāšanā, neslēpa gandarījumu par Mežvidos redzēto: "Prieks, ka, kopā strādājot un kopā risinot dažādas problēmas, ir panākts brīnišķīgs rezultāts. Kas šodien ir citādāk? Daudz vairāk darba galdu, daudz vairāk darbinieku. Kas nav mainījies? Cilvēki tikpat čakli strādā. Mums ir ļoti svarīgi sadarboties ar uzņēmējiem un prieks, ka varējam atbalstīt ar subsīdētām darbavietām." Taujāta, kā pārliecināt skeptiķus, kuri apgalvo, ka Latgalē nekas nenotiek, NVA vadītāja uzsvēra, ka skeptiķiem pašiem vajadzētu būt aktīvākiem. "Problēmas var atrisināt, ja tās risina. NVA ir 28 un pat vairāk vietās valstī, un mēs esam atvērti jebkuru grūtu problēmu risināšanā. Lūk, Mežvidi tam ir piemērs," viņa paskaidroja.

Nākamajā adugunī

● Tilžas vidusskolai - 65!
Pašiem sava himna

● Lūko pieredzi un mācās paši
Gidu kursi Balvos

Viļakas novada mazo vokālistu konkurss "Cālis 2016".

4. lpp.

Briežuciemā dzīvo stipri ļaudis.

8. lpp.

Vārds žurnālistam

Irēna Tušinska

Prieks, ka sarunā ar "Vaduguns" žurnālisti pilsētas pārvaldnieks Sandis Meiers apsolīja atbalstīt kaķu māju izgatavošanu un uzstādīšanu Balvu pilsētā, ko, manuprāt, vajadzēja izdarīt jau sen. Jāsaka paldies balvenietei Inesei Stankevičai un citiem pilsētas iedzīvotājiem, kuri, nespējot vienaldzīgi paiet garām bez pajumtes palikušajiem četrkājainajiem astainiem, neatlaidīgi uzstāja risināt sasāpējušo problēmu, kā arī uzņēmās rūpes par šo mājiņu uzturēšanu kārtībā un kaķu barošanu. Ne mazāks gandarijums ir par tiem, kuri piekrita paveikt šo uzdevumu – Viktoru Šļuncevu un Balvu Profesionālās un vispārīgās izglītības vidusskolas audzēkņiem. Cerams, tuvojoties nākamajai ziemai, minči jau varēs iekārtoties jaunajās dzīvesvietās.

Izskatās, ka ne tik sen ieceltajam pilsētas pārvaldniekam ir daudz labu apņemšanos, ko, cerams, izdosies īstenot. Bet pats galvenais - tagad pašvaldībā atkal ir cilvēks, kura darbs ir rūpēties par Balvu uzplaukumu un sakārtošanu. Gribas novēlēt, lai darbasparū un entuziasmu, risinot pilsētnieku problēmas, viņam izdodas saglabāt arī turpmāk, jo problēmu klāsts nekad neizsiks...

Latvijā

Aizturēti trīs VID darbinieki. Trešdien Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Finanšu policijas Iekšējās drošības daļa aizturējusi trīs VID darbiniekus. Tie aizturēti par vairākām epizodēm, kas saistītas ar kukuļņemšanu un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Pretlikumīgās darbības bija saistītas ar VID piedziņas darbu.

"Valodas policija" veikusi pētījumu par valsts vadītāju latviešu valodas prasmēm. No bijušajiem Ministru prezidentiem gramatiski pareizākā valoda bijusi Valdim Dombrovskim, savukārt vislabākais valodas stils - Ivaram Godmanim, secināts projekta "Valodas policija" veiktajā pētījumā. Kopumā par labākajiem latviešu valodas pārzinātājiem atzīti trīs bijušie premjeri - Dombrovskis, Godmanis un Repše. Bijušo premjeru runa novērtēta pēc četriem parametriem, un augstāko vērtējumu saņēmis Godmanis, otrajā vietā ierindojas Dombrovskis, bet trešajā - Repše. Kopvērtējumā mazākais ballu skaits bijis Andrim Šķeļem un Indulim Emsim. Trešais mazākais punktu skaits bijis Andrim Bērziņam un Valdim Birkavam. Bijušo Latvijas premjeru runas ieradumi pētīti pagājušā gada beigās un šī gada sākumā, un to darīja pieci latviešu valodas eksperti.

Piemīn 30.gadadienu kopš Černobiļas katastrofas. 26.aprīlī dažādos atceres pasākumos pieminēja 30. gadadienu kopš Černobiļas katastrofas - Černobiļas atomelektrostacijas (AES) ceturtais reaktors pēc neveiksmīga eksperimenta eksplodēja plkst. 1.23 naktī uz 1986. gada 26. aprīli, izmetot gaisā milzīgu radioaktīvā piesārņojuma mākonī. Iekšlietu ministrijā notika svinīgais pasākums, kurā, pieminot Černobiļas AES avārijas 30. gadadienu, avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem pasniedza īpaši izveidotas Černobiļas AES avārijas seku likvidēšanas dalībnieka piemiņas zīmes.

Tiesāsies ar pašvaldību. "Madonas pilsētas 2.vidusskolas atbalsta biedrība" apsver iespēju vērsties Satversmes tiesā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā pret Madonas novada domi. "Madonas pilsētas 2.vidusskolas atbalsta biedrība" un vairāku bērnu vecāki ir vērsušies Administratīvajā rajona tiesā, kurā apstrīd novada domes izstrādātā Madonas novada izglītības iestāžu tīkla attīstības plāna 2016. - 2023. gadam publiskās apspriešanas procedūru. Madonas novadā ir savākti vairāk nekā 3000 iedzīvotāju paraksti pret novada pašvaldības pieņemto lēmumu apvienot Madonas pilsētas 1. un 2.vidusskolu, aizrotējot tās audzēkņus uz Madonas Valsts Ģimnāzijas telpām, kas pašreizējā tehniskajā izpildījumā nav atbilstošas veselības un higiēnas prasībām. Administratīvajā rajona tiesa atteicās ierosināt lietu, jo domes lēmums neesot administratīvs akts.

(Ziņas no interneta portāla www.tvnet.lv)

Rugāju novadā

Vasaras brīvlaikā strādās divdesmit skolēni

Maruta Sprudzāne

21.aprīļa novada domes sēdē apstiprināja noteikumus "Kārtība, kādā organizējami skolēnu nodarbinātības pasākumi 2016.gada vasaras brīvlaikā Rugāju novadā". Jauniešiem būs iespēja pastrādāt laikā no šī gada 1.jūnija līdz 26.augustam.

Pašvaldības mērķis ir īstenot atbilstošus prasmju un iemaņu paaugstināšanas pasākumus, lai nodrošinātu praktiskas pieredzes iegūšanu darbavietā un atbalstītu novada vispārējās izglītības iestāžu skolēnu vēlmi turpināt iesaistīties nodarbinātības pasākumos vasaras brīvlaikā. Novada domes priekšsēdētāja Sandra Kapteine saka, ka, salīdzinot ar iepriekšējā gada nodarbinātības pasākumu organizēšanu, būtisku jauninājumu nav. Šos pasākumus vasaras brīvlaikā organizē, finansē, koordinē un kontrolē Rugāju novada dome. Pasākumos būs iespēja iesaistīties 20 novadā deklarētiem skolēniem, kuri mācās Rugāju novada vispārējās izglītības iestādēs un kuriem, uzsākot darbu, būs 15 gadi. Nodarbinātībā iekļaus 12 Rugāju pagasta un 8 Lazdukalna pagasta jauniešus. Būs iespēja strādāt divas nedēļas pa četrām stundām dienā, saņemot atbilstošu valstī noteiktās minimālās stundas tarifa likmes apmērā par faktiski nostrādātajām stundām.

Skolēnu iesniegtos pieteikuma dokumentus - vecāku vai aizbildņu aizpildītu iesniegumu un ārsta izziņu par veselības stāvokli ar atzinumu par konkrētā jaunieša iespēju piedalīties vasaras brīvlaika darbā - pieņems un reģistrēs Rugāju novada pašvaldības sekretāre pieteikumu iesniegšanas secībā. Doku-

menti jāiesniedz līdz 16.maijam. Pēc šī datuma tos vairs nepieņems. Skolēnu pieteikumus izvērtēs darba grupa četru locekļu sastāvā un piedāvās arī konkrētu nodarbinātības pasākumu. Par izvērtēšanas rezultātiem darba grupa skolēnus informēs līdz 23.maijam, izsūtīt uz Rugāju novada izglītības iestādēm sēdes protokola izrakstu ar izvēlēto audzēkņu sarakstu. Vēlāk sekos līdzi arī jauniešu attieksmei pret viņiem uzticētajiem darbiem. Konstatējot nevērīgu attieksmi pret uzdevumu, izvērtēs iespēju nomainīt darba veicēju ar citu skolēnu.

S.Kapteine pieļauj: "Iespējams, arī šogad audzēkņu pieteikumu saņemsim vairāk, nekā būs darbavietu piedāvājuma. Iepriekšējā gada pieredze atklāja, ka dažiem kandidātiem nebija atbilstošs vecums, kā arī bija ārsta atzinums, ka skolēni nedrīkst strādāt."

Arī Izglītības pārvaldes vadītāja Biruta Berkolde pieļauj, ka šogad varētu būt neliels konkurss skolēnu vasaras darbam, lai gan situācija skaidra klūs pēc visu iesniegumu izvērtēšanas. Viens otrs iesniegums atkrit *tīri automātiski*, ja, piemēram, nav iesniegta visa prasītā dokumentācija vai arī potenciālajam strādātājam vēl nav atbilstoša vecuma. Vasaras darbi skolu audzēkņiem būs līdzīgi kā pērn. Strādās teritorijas labiekārtošanā, kur vajadzēs stādīt, laistīt, ravēt, pēc tam arī cita veida darbus, piemēram, skolas remontdarbus. Pirmdien, 2.maija rītā, novada pašvaldībā nebija reģistrēti vēl neviens skolēna pieteikums darbam vasaras brīvlaikā. Sekretāre Laura Konivale prognozēja, ka reģistrācija varētu sākties kuru katru brīdi, jo šis ir ļoti aktuāls jautājums novada ģimenēs. Laura atcerējās, ka pērnajā gadā bijis pietiekami daudz šādu iesniegumu.

Rundāles pašvaldības delegācija viesojās Baltinavā ar nakšņošanu

Ingrīda Zinkovska

Vienu no mazākajām pašvaldībām Latvijā, kas atrodas valsts austrumu pierobežā, labprāt apmeklē gan populāri cilvēki, gan citu pašvaldību delegācijas. 29.-30.aprīlī Baltinavā viesojās Rundāles novada pašvaldības pārstāvji.

Ciemiņi Baltinavā ieradās piektdien ap pusdienlaiku, kur tos sagaidīja novada domes priekšsēdētāja Lidija Siliņa. Pāpusdienojusi vietējā kafējnicā "Pietālava" un iepazīnušies, pēcpusdienā viesi no Zemgales noklausījās pavasara ieskaņas koncertu novada kultūras nama zālē, ko sniedza Baltinavas vidusskolas audzēkņi - koris, tautas deju kolektīvi, skolēni, kas piedalījušies "Popielā", netradicionālo tērpu skatē un citos pasākumos.

Pēc tam ciemiņi devās ekskursijā pa Baltinavu, kur gides lomu uzņēmās novada muzeja vadītāja Antra Keiša, parādot ciemiņiem ievērojamākās vietas un pastāstot to vēsturi. Tālie viesi apmeklēja Baltinavas parku, estrādi, "Ontana i Annes" parku, kur labprāt fotografējās ar izrādes tēliem, kas pēc ziemas atkal novietoti ierastajās vietās. Novada muzejā ciemiņi aplūkoja medību kluba "Vientuļie Vilki" medību trofeju izstādi un citas ekspozīcijas, noklausījās muzeja vadītājas stāstījumu. Ar izziņošanu un izsmeļošu informāciju par Baltinavas Romas katoļu baznīcu delegāciju no Rundāles sagaidīja prāvests Staņislavs Prikulis. Pēc tam ciemiņi devās uz Punduru robežkontroles punktu, kur iepazīnās ar tā darbu. Diena turpinājās ar pieredzes apmaiņu pašvaldību darbā, kur ciemiņi iepazīnās ar Baltinavas nova-

Austrumu pierobežā. Rundāles pašvaldības delegācija Punduru robežkontroles punktā.

da domes un pašvaldības darbiniekiem uzzinot, kādus pienākumus viņi veic un kā organizēts pašvaldības darbs vienā no mazākajiem novadiem. Dienas noslēgumā viesiem bija iespēja noskatīties amatierētra "Palādas" izrādi. Pārnakšņojuši Baltinavā, nākamajā rītā ciemiņi devās iepazīties ar Rēzekni.

Pēc tikšanās Baltinavas novada domes priekšsēdētāja L.Siliņa pastāstīja, ka ciemiņus interesēja: kā dzīvo tik mazs novads, vai cilvēki ir apmierināti ar dzīvi novadā, kā iedzīvotāji dzīvo pierobežā: "Ciemiņi apmeklēja mūsu iestādes, viņiem bija iespēja pabaudīt arī vietējo kultūru. Ceru, ka ar redzēto un dzirdēto atceļā devās apmierināti."

Rundāles novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste Kristīne Kociņa atzina, ka spilgtāko iespaidu

atstājuši daļas no izrādes "Latgola.lv" noskatīšanās: "Amatierētrais darbojās augstā kvalitātē. Izrādes autore pati piedalās izrādē, filigrāni atveidojot vienu no tās tēliem. Baltinavā vēlreiz gūvu apliecinājumu tam, cik svarīga ir amatierētra kustība un kā tā stiprina vietējo sabiedrību."

Savukārt novada domes priekšsēdētājs Aivars Okmanis puda viedokli, ka viņi ir pārliecinājušies, - arī maza pašvaldība ļoti labi spēj tikt galā ar saviem pienākumiem. Baltinavieši ir patriotiski noskaņoti un novads ir latvisks. Arī Rundāles novads pieder pie mazajām pašvaldībām, kurā apvienojušies trīs pagasti un ir aptuveni 4000 iedzīvotāju. Taču neraugoties uz to, 2014.gadā Rundāles novads ieguvis Eiropas gada pašvaldības nosaukumu.

Kā vērtējat iniciatīvu skolēniem atcelt mājasdarbus nedēļas nogalēs?

Viedokļi

Ne jau mājasdarbos tā problēma

VINETA MUZAĻEVSKA, Balvu Profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas skolotāja

Iepazīstoties ar iniciatīvas autores viedokli un argumentāciju, kā arī ar vecāku viedokļiem par šo tēmu (īpaši sociālajos tīklos), gan kā pedagoģe, gan kā mamma varu teikt, ka neatbalstu mājasdarbu atcelšanu uz pirmdieniem. Kādēļ? Mācības ir nepārtraukts, sarežģīts psihiskās darbības process, kas norisinās mācību stundās,

apgūstot arvien jaunas zināšanas, prasmes un iemaņas. Diemžēl mūsdienu mācību programmas ir ļoti piesātinātas. Bērns skolā mācīties sešas septiņas stundas, mājās vēl mācību stundās apgūtais jāatkārto, jānostiprina, pielietojot praktiskajā darbībā. Bērna darba slodze izvērsas pārlietu smaga, arī trūkst patstāvīgā darba iemaņu, vajadzīga vecāku palīdzība, bet vecāki ikdienā ir vairāk noslogoti nekā brīvdienās.

Bet kad bērni atlicinās laiku tādu mācību priekšmetu apguvei, kuriem nedēļā ir viena mācību stunda, un tā pati ir pirmdienā? Brīvajās dienās bērni ir brīvi no mācību stundām skolā, arī vecāki ir mājās un var savus lolojumus dažādi atbalstīt.

Viennozīmīgi esmu par pārdomātiem, samērīgiem, jēgpilniem mājasdarbiem. Protams, katrs skolotājs vēlas labākas, noturīgākas zināšanas savā mācību priekšmetā, tāpēc šajā jomā būtu nepieciešams vairāk domāt metodiskiem, kā, pārlietu nenoslogojot izglītojamo, panākt optimālus rezultātus.

Manuprāt, šī problēma aktualizējusies arī tādēļ, ka daudzi bērni ir pārāk noslogoti darbdienu, jo pēc mācību stundām skolā nodarbības vēl turpinās arī daudzās

ārpuskolas aktivitātēs. Protams, tas ir apsvēcami, ka bērns pilnveido savas kompetences, izkopj talantus tik daudzās jomās un, pēc vecāku domām, mazāk laika paliek delverībām. Bet diemžēl mēs saskaramies arī ar citu realitāti. Daudziem skolēniem laika mājasdarbiem neatliek vispār vai viņi jau ir pārlietu noguruši, lai tos sagatavotu kvalitatīvi. Pat spējīgākajam, apzinīgākajam skolēnam var zust motivācija un interese par mācībām, ja katru dienu vēl pēc visām citām ārpuskolas nodarbēm pāris stundas jāvelta arī skolas mājasdarbiem. Saprotu, ka vecāki vēlas atslogojumu vismaz brīvdienās, bet nezin kādēļ problēma uzreiz tiek meklēta brīvdienas skolas mājasdarbos. Bieži ir sajūta, ka pašam skolēnam svarīgāks kļuvis interešu pulciņš, nevis skolas mācību priekšmets. Tādēļ vecākiem nopietnāk vajadzētu pārdomāt bērna ārpuskolas nodarbību noslogojumu un, protams, mācīt plānot savu laiku. Bet varbūt problēma slēpjas citur? Vajag paskatīties, cik laika atvases pavada elektroniskajos draugos? Un varbūt bērns ir pārlietu aizrāvis vai paguris no sociālajiem tīkliem?

Brīvdienas jāvelta atpūtai

SANDRA VIGULE, balveniete, trīs bērnu mamma

Iniciatīvu skolēniem atcelt mājasdarbus nedēļas nogalēs atbalstu, jo sestdienās, svētdienās bērniem jāpiedalās dažādos pasākumos un sacensībās, gribas arī iziet ārā, satikties ar draugiem, varbūt aizbraukt pie vecmāmiņām, vectētiņiem.

Man ir divi skolas vecuma bērni – meita Anete, kura mācās 7.klasē, un trešās klases

skolniece Estere. Ārpus skolas bez dažādiem interešu pulciņiem viena apmeklē sporta un mākslas skolu, otra – sporta un mūzikas skolu. Teikšu, kā ir – darba nedēļa meitenēm paiet ļoti spraigā tempā, gan mācoties, gan piedaloties dažādās aktivitātēs. Īpaši daudz jāmacās, tuvojoties semestra izskaņai, kad teju katru dienu skolā jāraksta pa kontroldarbam, citreiz pat pa diviem vai ieskaitēm. Saprotams, ka tādā tempā bērns nespēj pārslēgties no viena mācību priekšmeta uz otru, ne arī kārtīgi visu iemācīties. Manā izpratnē, mājās skolēnam vajadzētu, piemēram, atkārtot jau apgūto vielu, bet jaunas zinības intensīvāk apgūt skolā.

Jau tagad redzu un saprotu, ka meitenes garajā mācību semestrī ir tik ļoti piekusušas un nogurušas. Viņas ļoti gaida vasaru, kad atkal varēs atvilkt elpu. Taču es ļoti bažījos, ka valdība tomēr atbalstīs rosinājumu ar nākamo mācību gadu pagarināt skološanos vēl par divām nedēļām. Esmu kategoriski pret šādu rosinājumu un uzskatu, ka mums, Latvijā, mācību gada pagarinājums uz vasaras rēķina nav vajadzīgs. Jau tagad nezinu, kā lai skolēni godam iztur semestri līdz

maiņa beigām, jo piekususi esam visi – gan bērni, gan vecāki. Jā, mums nav tāda izglītības sistēma kā skolēniem ārzemēs, kuriem mācību gads ir garāks, taču viņiem ir pavisam cita apmācību programma – vairāk balstīta uz rotaļām un praktiskām nodarbībām. Savukārt Latvijā mācību stundās ir ļoti daudz teorijas un mazāk praktisku nodarbību. Jau no pamatskolas 1.klasītes bērniem zinības jāapgūst lieliem soļiem un straujās tempos. Viņiem nav laika nostiprināt iegūtās zināšanas, lai justos droši par konkrēto apgūto vielu. Tā vietā strauji jāiet uz priekšu, jāapgūst kas jauns. Tas viss rada stresu, līdz ar to arī nogurumu.

Kāds varbūt iebildīs, ka padomju laikā skolēni uz skolu gāja pat sestdienās. Jā, tā bija, taču mūsdienās dzīves temps kļuvis daudz straujāks un ātrāks. Es skolā tomēr nebiju tik piekususi un nogurusi, kā mani bērni tagad. Toreiz bija pavisam cits laiks un laikmets – paspējām gan izmācīties, gan iziet ārā. Es ļoti gribētu, lai tā būtu arī manām skolniecēm, tāpēc jūtišos tikai laimīga, ja sestdienās un svētdienās mācību laiku meitenes varētu veltīt atpūtai.

Viedokļus uzklusija S.Karavoičika

Salacgrīvas novadā nomainīs autoparku

Salacgrīvas novadā iecerēts iegādāties četras jaunas automašīnas. Tās nomainīs transportlīdzekļus, kas savu laiku nokalpojuši – divus pasažieru *busiņus*, kā arī ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārziņa un domes priekšsēdētāja dienesta auto. Domes izpilddirektors Kaspars Ķemers paskaidroja, ka izdevīgāk ir pirkt jaunus auto, nevis ieguldīt nobraukto remontā. Šobrīd tiek gatavota tehniskā specifikācija, lai izsludinātu iepirkumu. Pašvaldības funkciju veikšanai nepieciešamā autotransporta iegādei ņems līdz 128 000 eiro kredītu Valsts kasē.

“Auseklis”

Rotko centrs svinēja trešo dzimšanas dienu

Marka Rotko mākslas centram trešā dzimšanas diena bija īpaša, jo galvenajā sektorā nomainīja mākslinieka oriģināldarbus. Lai apskatītu sešus jaunus darbus no dažādiem Rotko radošās darbības posmiem, kā arī interesantas mūsdienu Latvijas mākslinieku jaunās izstādes, atnāca tūkstošiem cilvēku.

Svētku dienā ieeja centrā bija bez maksas, un, neskatoties uz lietaino un vējaino laiku, uz šejieni plūda cilvēku straume. Pie ieejas vajadzēja vien uzdāvināt otiņu, dienas pirmajā pusē to jau bija sakrājis simtiem.

“Latgales Laiks”

Pašvaldībās no ezeriem velk maluzvejnieku tīklus

Pavasārī zivim ir nārsta laiks, tāpēc spēkā dažādi ierobežojumi makšķerniekiem un zvejniekiem. Tomēr joprojām regulāri tiek konstatēti zvejas un makšķerēšanas noteikumu pārkāpumi. 21.aprīlī Preiļu novada pašvaldības policija, veicot kārtējo reidu Pelēču ezerā, izvilka maluzvejnieku ieliktu tīklu ar 25 beigtām zivīm, tajā skaitā bija 14 lidakas. Vairums zivju jau bija sabojājušās, no tā var secināt, ka tīkls ezerā atradies ilgāku laiku. Inspektoriem izdevies izglābt tikai vienu zivi, kura vēl bijusi dzīva, tā atlaista atpakaļ ezerā. Maluzvejnieki manīti arī citos novada teritorijā esošajos ezeros.

“Novadnieks”

Skries 1200 labdarības kilometrus

Labdarības projekti mēdz būt dažādi. Lai piesaistītu sabiedrības uzmanību un vāktu līdzekļus kādam noteiktam mērķim, vieni rīko koncertus un mākslas pasākumus, citi – amatnieku tirdziņus un izsoles. Alūksnietis Dins Vecāns maijā uzsāks labdarības projektu “28-28-28”, kas veltīts vēža slimnieku atbalstam. Tajā viņš par savu izpausmes veidu izvēlējies skriešanu, apņēmoties 28 dienās 28 Eiropas Savienības galvaspilsētās noskriet 28 maratonus.

“Mālienas Ziņas”

Jaunjelgavā rosina atvērt diennakts grupu

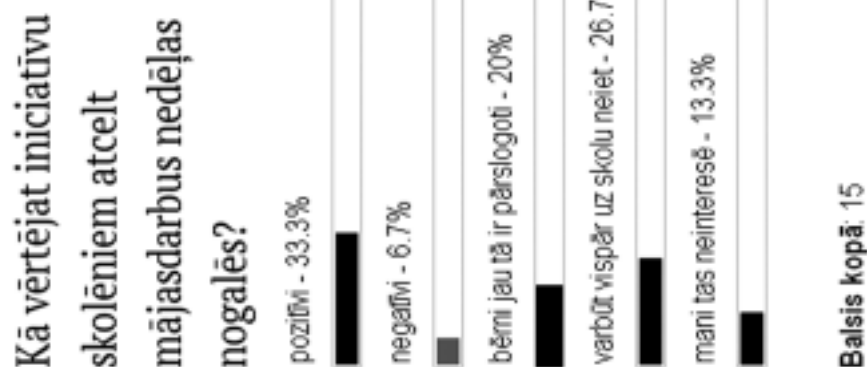
Jaunjelgavas novada dome saņēmusi ierosinājumu izveidot kādā no pirmsskolas izglītības iestādēm novadā vismaz vienu diennakts grupu. Domnieki gan šaubās par tās nepieciešamību, taču nolemts izpētīt situāciju un veikt ģimeņu aptauju. Ierosinājumu kādā no Jaunjelgavas novada pirmsskolas izglītības iestādēm atvērt diennakts grupu izteikusi sociālā dienesta vadītāja Evija Elksne, pamatojot to ar faktu, ka ir daudz vientuļo vecāku, kuriem grūti darbu apvienot ar mazuļu pieskatīšanu. Viņu atbalstam arī būtu nepieciešama šāda grupa.

“Staburags”

Re, kā!

Aptaujas rezultāti “Vaduguns” mājas lapā www.vaduguns.lv

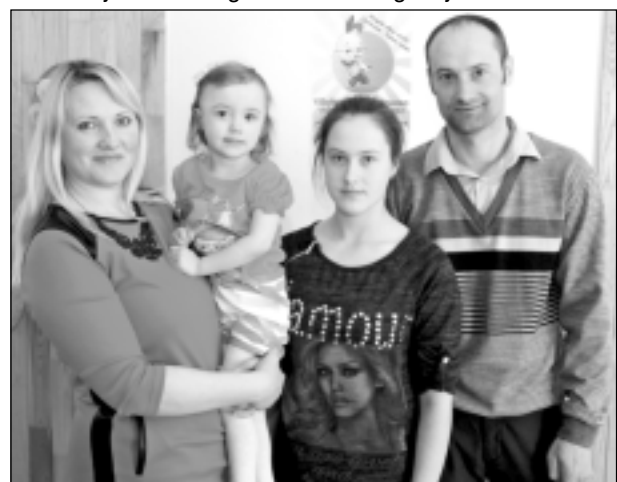

Pagājušās nedēļas nogalē Borisovas tautas namā pulcējās 16 pirmsskolas vecuma bērni, lai apliecinātu savas dziedātprasmes Viļakas novada mazo vokālistu konkursā “Cālis 2016”. Un patiesi apliecināja, jo ikviens saņēma cienīgu nomināciju, piemēram, “Košākais cālis” – Laine Mežale, “Apburošākais cālis” – Ramona Romanovska; “Stilīgākais cālis” – Anna Maksimova, “Kautrīgākais cālis” – Jēkabs Slišāns u.c.

Ballējam, neguļam!

Atklāj konkursu. Katrīna Kubaka mazo vokālistu konkursu atklāja ar dziesmu par māmiņu. “Mana mīlā mammiņa ir kā silta saulīte,” dziedāja meitenīte. Katrīna kļuva par nominācijas “Smaidīgākais cālis” ieguvēju.

Jaunākais cālēns. Pašai jaunākajai konkursa dalībniecei Melisai Šimanovskai ir tikai divi gadiņi. Par viņu ikšķus turēja tētis Ainis, mamma Inese un māsa Megija (13 gadi). Melisai žūrija piešķīra nomināciju “Cālīte mazulīte”.

Uzstājas pirmo reizi. Četrgadīgā Luīze Bogdane ar lielu interesi vēroja, kas notiek uz skatuves. Viņa skatītājus pārsteidza ar dziesmu par dzīvi mežā. Meitenīte saņēma “Mazais cālis 2016” titulu.

“Pūkainākais cālītis”. Rafaela Lapsa savā dziesmā klātesošajiem atgādināja, ka ir pavasaris.

Foto piemiņai. Mazos konkursantus (foto) vērtēja īpaša žūrija: Baltinavas Mūzikas un mākslas skolas direktore Marija Bukša, jauniešu deju kolektīva “Bitīt” matos” vadītāja Diāna Astreiko un Balvu Mūzikas skolas pedagoģe Zoja Zaharova.

Kuram ir stiprākie un platākie pleci? Kristaps Ozols nešaubās, ka visstiprākais ir viņa tētis. Tāpat puisis ir pārliecināts, ka, izaugot liels, arī viņš kļūs par stiprinieku. Kristaps mājup aizbrauca kā nominācijas “Cālītis džentlmenis” īpašnieks.

“Cālīte-dāmīte”. Sivēns, kas konkursa dienā svinēja dzimšanas dienu, bēdējās, ka ir rozā krāsā. “Varbūt man ir sarkanguļa?” viņš jautāja. Elīza Pužule nomierināja Sivēnu, dziesmā pastāstot, ka rozā krāsā ir itin viss – uzpūtenis bļodā, desiņa uz maizes un pat konfekšu papīriņš.

“Cālītis-dejotājs”. Elizabete Brokāne sveica pavasara sauli, mudinot izbaudīt siltā laika jaukumus.

“Lielais cālis 2016”. Diānai Urbānei žūrija piešķīra vissvarīgāko titulu – “Lielais cālis 2016”. Mamma Vita Circene neslēpa prieku, ka meitiņa, kura konkursā uzstājās pirmo reizi, saņēma tik augstu vērtējumu. Savukārt pati Diāna atklāja vien to, ka viņai garšo saldējums.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Veselība

Ķīmiskā laboratorija dārza pupiņu izskatā

Vairāki desmiti vecāka gadagājuma cilvēku izmantoja iespēju piedalīties bezmaksas akcijā “Nieru diena Balvos”. Tā bija iespēja dzirdēt ārstu nefrologu padomus, uzzināt savu nieru skaitli, kā arī izmērīt asinsspiedienu, noteikt asinīs hemoglobīna un cukura līmeni un sarunā ar Rīgas ārstiem saņemt atbildes uz sev svarīgiem jautājumiem.

Jau gadus desmit akcentē nieru dienu, pievēršot uzmanību šim svarīgajam orgānam. Pasaulē notiek akcijas visdažādākajās formās, lai uzsvērtu veselīga dzīvesveida nozīmi un liktu aizdomāties, ko un cik daudz katrs pats var darīt savas veselības labā. Tāpēc arī Latvijas Nieru un Multiorgānu aizstājterapijas asociācija sadarībā ar atbalstītājiem nolēma aktīvi darboties visa gada garumā. Balvi bija otrā Latvijas pašvaldība, kur ciemojās Rīgas mediķi ar mērķi sniegt vecāka gadagājuma cilvēkiem noderīgu informāciju un arī konsultēt viņus konkrētajā veselības jomā.

Kas ir nieres un ko tās dara? Nieres cilvēkam ir pāra orgāns, pēc formas atgādina pupiņas, ar gludu virsmu, brūnā krāsā, atrodas blakus mugurkaulam jostas skriemeļu apvidū. Nieres ir mazas – sver ap 120-150 gramiem, taču veic ļoti lielu un svarīgu darbu. Dienā tās saražo līdz pusotram litram urīna. Galvenie *nīķīši*, kas nierēs nemitīgi strādā, ir sīkie asinsvadiņi, kanāliņi ar specializētām šūnām. Ārsti nefrologi uzsvēra, ka nierēm ir daudz vairāk uzdevumu cilvēka ķermenī nekā, piemēram, sirdij. Galvenais darbs – ražot urīnu. Šis process notiek nepārtraukti – septiņas dienas nedēļā, arī naktī, kad cilvēks guļ. Uzdevums ir izvadīt lieko šķidrumu no asinīm, regulēt ūdens – sāļu vielmaiņu, piedalīties asinsspiediena regulācijā, palīdzēt veidot asins sarkanos ķermeņiņus, lai neveidotos mazasinība, regulēt kalcija daudzumu un kaulu blīvumu kaulos.

Kā notiek nieru darbības process? No artērijām asinis ieplūst nierēs, tur caur daudzajiem kamoliņiem filtrējas, līdz izfiltrējas kaitīgās vielas. Tīrās asinis pa vēnām atkal atgriežas asinsrites sistēmā.

Nieru darbības traucējumi. Tie var rasties pakāpeniski dzīves laikā, kļūstot par hroniskiem, bet var rasties arī pēkšņi – akūti, piemēram, saindējoties ar kaitīgām vielām vai alkoholu. Hroniskās vainas veidojas lēnām vairāku gadu desmitu laikā. Kāds nodzīvo visu mūžu, tā arī nezināms, ka viņa nieru funkcija bijusi traucēta. Dakteres uzsvēra: cilvēks var dzīvot arī ar vienu nieri, ja tikai tā funkcionē. Protams, līdz ar gadiem arī nieres noveco un samazina savas funkcionālās spējas. Tādēļ ir tikai normāli, ka vecumā cilvēkam samazinās nieru skaitlis.

Riska faktori. Diemžēl nav iespējams pateikt, cik daudz cilvēkiem pastāv iespēja iedzīvoties hroniskās nieru saslimšanās. Latvijā nav statistikas arī par to, cik daudz šādu pacientu starp mums dzīvo. Lai neiedzīvotos nopietnās nieru kaitēs, dakteres rosināja pievērst uzmanību vairākiem faktoriem. Ķermeņa masas

Ar lielu interesi. Nieru dienas pasākumu Balvos apmeklēja vairāki desmiti senioru, priecādamies par iespēju klātienē tikties ar ārstiem no Rīgas: Maiju Mukāni, Ināru Bušmani, Evu Bormani un citiem mediķiem.

indekss (ķermeņa svars attiecībā pret augumu), asinsspiediena kontrole, laboratorisko izmeklējumu rezultāti, regulāras vizītes pie sava ģimenes ārsta vai arī nefrologa. Starp ietekmējamajiem riska faktoriem minama arī smēķēšana, alkohola lietošana, sāls patēriņš, regulāras fiziskas aktivitātes, ja ir cukura diabēts, tad ļoti svarīga ir tā kompensācija. Ir, protams, arī neietekmējamie riska faktori kā vecums, ģenētikas mantojums. Nieru slimības iedzīvotājus var piemeklēt jebkurā vecumā. 50% senioru (vecumā virs 70 gadiem) jau ir samazināts nieru funkcionēšanas ātrums, un tas uzskatāms par normālu parādību.

Zelta likumi. Ikvienam ir iespēja rūpēties par savu veselību, cenšoties iespējami ilgāk būt labā fiziskā formā, dzīvespriecīgam, līdz ar to arī veselīkam. Lai izvairītos vai attālinātu nieru slimības, jāievēro tie paši *zelta likumi*, ko ārsti parasti mēdz uzsvērt: fiziskās aktivitātes; asinsspiediena, cukura līmeņa kontrole; veselīgs un pareizs ēšanas režīms; dzert ikdienā pietiekami daudz šķidruma, taču tā daudzums gan ir jāsamazina, ja cilvēkam ir tūska, elpas trūkums. Šķidruma aizture ir faktors, kad par konkrētā šķidruma daudzuma lietošanu obligāti jākonsultējas ar ārstu. Nesmēķēt! Pretsāpju medikamentu lietošanas kontrole.

Laboratoriskie izmeklējumi. Nieres sastāv no daudziem maziem *kamoliņiem* - glomeruliem. Tajos notiek filtrācija, lai asinis attīrītu no šlakvielām. Analīzēs nosaka ātrumu, kādā notiek šīs attīrīšanas process, un šis izmeklējums saucas ‘glomerulu filtrācijas ātrums’. Tas parāda, cik labi darbojas nieres. Analīzes uzrāda konkrētu skaitli, ko var saukt par nieru ciparu. Varētu pieņemt, ka nierēm minūtē jāfiltrē 100 mililitri. Jo mazāks šis skaitlis analīzēs ir, jo nieres darbojas sliktāk. Jāsaprot, ka visu mūžu skaitlis 100% robežās noteikti nesaglabāsies. Ja 70-gadīgā cilvēkam nieru skaitlis uzrāda 70, tas ir tikai normāli, jo nieres noveco līdz ar cilvēku. Nieru darbības ātrums iedala piecās stadijās. Vissliktāko nieru darbības stadiju atzīmē kā piekto, kad nierēs cilvēkam praktiski vairs nestrādā un viņu nepieciešams pieslēgt mākslīgās nieres aparātam.

Arī rādītājam ‘kreatinīns’ ir noteikta norma, bet šo skaitli nosaka ļoti daudzi individuālie faktori. Kreatinīns atbild par nieru darbību. Paaugstinātu rādītāju gadījumā var liecināt par nieru

Aizpilda anketas. Pirms lekciju sākuma ikvienam klātesošajam lūdza aizpildīt anketu par nieru veselību. Anketu ārsti izmantoja sarunā ar konkrēto senioru, runājot par iespējamo nieru slimību risku.

mazspēju, bet, ja ir samazinājums, tas nozīmē, ka cilvēkam jāpaaugstina imunitāte.

Svarīgs jautājums. Kā nieres ietekmē medikamentu lietošana? Zāles pacientiem izraksta ārsti, taču ikdienā tās lietojam arī *uz savu galvu*. Pieņemts domāt, ka visu medikamentu lietošana atsaucas uz nierēm. Ārste nefroloģe saka, ka gluži tā nav, ne visi medikamenti kaitē nierēm. Taču, ja glomerulu filtrācijas ātrums ir samazināts, skaidrs, ka samazināta arī šlakvielu un medikamentu vielu izvadīšana. Tādēļ ir jāzāles, ko jālieto piesardzīgi vai arī nemaz. Vajadzētu izvairīties no ilgstošas un nekontrolētas pretsāpju zāļu lietošanas. Lietojot asinsspiediena zāles, noteikti jāveic regulāri spiediena mērījumi, nevis jāpaļaujas uz pašajūtu. Savukārt cukura diabēta slimniekiem jāpievērš uzmanība, vai lietoto zāļu sastāvā nav metformīna. Tā lietošana nav pieļaujama, ja pacientam ir samazināta nieru funkcija, un tādā gadījumā ar ārstu jākonsultējas par kāda cita medikamenta lietošanu.

Fakti

- Latvijā šobrīd mākslīgā niere nepieciešama 700 cilvēkiem.
- Kopš 1973.gada Latvijā izdarītas 1860 nieru transplantācijas operācijas. Ar transplantēto nieri šobrīd dzīvo 600 cilvēki, bet 54 cilvēki uz to gaida.

Rugāju novada domē

21.aprīļa sēdes lēmumi

Apstiprina kritērijus pašvaldības grants ceļu būvniecībai vai pārbūvei

Valsts un Eiropas Savienības finansiālais atbalsts atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā paredz atbalstu pašvaldības lauku ceļu būvniecībai vai pārbūvei, atbilstoši noteiktajām prioritātēm un rīcības plānam. Tādēļ novada dome apstiprināja kritērijus nozīmīgāko grants ceļu būvniecībai vai pārbūvei Rugāju novadā, lai veicinātu uzņēmējdarbību, vienlaikus uzlabojot arī iedzīvotāju dzīves vidi.

Vērtēs ceļa piederību – vai tas ir pašvaldības ceļš, vai ceļa posms, kāds ir ceļa segums un kvalitāte – grants vai bez seguma, slikts vai ļoti slikts ceļa stāvoklis. Kritēriju grupā ietilpst arī tādi rādītāji kā ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits, kuri konkrēto ceļu vai tā posmu izmanto ikdienā; uzņēmumu skaits, kuri nenodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārstrādi, taču izmanto ceļu savas ikdienas darbības veikšanai; vēl arī kritērijs par lauksaimniecības zemju platībām, kam nodrošina piekļuvi, izmantojot konkrēto ceļu; lauksaimniecības dzīvnieku skaits, kuru ikdienas apkalpošanai un no tiem gūto produktu transportēšanai izmanto ceļu; arī skolēnu pārvadājumi, ja tādi notiek; mājsaimniecību skaits, kas izmanto ceļu nokļūšanai uz darbu, skolu, ārstniecības iestādi un tamlīdzīgi.

Tāpat nolēma, ka līdz 10. maijam jānoorganizē apspriešana ar vietējiem uzņēmējiem par pašvaldības ceļu būvniecību vai pārbūvi un jāizvērtē pašvaldības ceļu vai ceļu posmu saraksts pēc konkrētajiem kritērijiem.

Izmomā pašvaldības zemi biedrībām

Izskatīja biedrības “Sporta klubs Rugāji” iesniegumu ar lūgumu iznomāt zemes gabalu, lai īstenotu projektu. Nolēma lūgumu apmierināt, slēdzot nomas līgumu ar biedrību “Sporta klubs Rugāji” par pašvaldības tiesiskajā valdījumā esošās zemes 1,1 hektāra platībā iznomāšanu uz 10 gadiem. Noteica zemes nomas maksa gadā 1,5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības. Papildus tai nomnieks iznomātājam maksā arī likumdošanā noteiktos nodokļus.

Izskatīja biedrības “Mēs pasaulē” lūgumu iznomāt zemes gabalu, lai īstenotu projektu “Skeiṭparka ierīkošana un apkārtnes labiekārtošana Rugājos”. Nolēma slēgt nomas līgumu ar biedrību par pašvaldības īpašumā esošās zemes 0,16 hektāru platībā iznomāšanu uz 7 gadiem. Noteica zemes nomas maksa 1,5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības un papildus tai jāmaksā arī likumdošanā noteiktie nodokļi.

Maina zemes lietošanas mērķus

Nolēma mainīt lietošanas mērķi zemei 7,96 ha platībā, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība bija lauksaimniecība. Turpmāk galvenā saimnieciskā darbība būs mežsaimniecība. Lietošanas mērķi mainīja arī platībai 1,81 ha platībā, kas turpmāk būs zeme mežsaimniecībai.

Precizē zemes platību

Izskatīja SIA “Lauku zemju inženieri” lūgumu precizēt zemes vienības platību Rugāju pagastā. Pēc Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem zemes vienības platība ir 5,3 ha. Savukārt SIA “Lauku zemju inženieri”, veicot kadastrālās uzmērīšanas darbus, konstatēja, ka šai pašai zemes vienībai platība ir 5,93 ha. Nolēma precizēt zemes platību no 5,3 uz 5,93 ha.

Deputāta komentārs

Tad jau redzēs, kas notiks tālāk

Kā vērtējat vietējos ceļus un tagad apstiprinātos kritērijus pašvaldības grants ceļu būvniecībai vai pārbūvei?

Deputāta ARNOLDA ZIZLĀNA viedoklis: -Pašvaldības ceļi mūsu novadā, manuprāt, ir kritiskā stāvoklī, un pašvaldība tos arī pienācīgi nekopj. Esam iegādājušies greideri. Zināmus *izredzētos* ceļus tas arī nogreiderē, taču ne visus. Salīdzināsim kaut vai ceļus uz Dubļukalna un Dekšņu kapsētu: vienu kārtīgi nogreiderēja, bet uz Dekšņu kapiem nav braukts gadā pat reizi. Vispār novada tālākie ceļi nav greiderēti. Tagad ir apstiprināti kritēriji. Es tos atbalstu un vērtēju pozitīvi. Taču pagaidām visi pārbūvei domātie ceļi vēl ir tikai *uz papīra*, un tad jau redzēs, kas notiks tālāk. Izskatās, ka darbība uz vietas ir apstājusies. Granti sagatavojām, teica, ka šķembos un bērs uz pašvaldības ceļiem, bet jau vairāk par mēnesi viss ir apstājies. Norunājām, bet visu aizmirsā. Traktori stāv, uz priekšu neiet.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Īsumā

Tehnikums uzņem ciemiņus

8.aprīlī Balvos kopīgā sadraudzības pasākumā "Ceļojums apkārt pasaulei!" tikās profesionālās izglītības kompetences centra "Rīgas Valsts tehnikums" (PIKC "RVT") darbinieki no Rīgas, Laidzes un Balviem. Sagaidīšana un sadraudzības pasākuma atklāšana notika PIKC "RVT" Balvu teritoriālās struktūrvienības telpās, kur kolēģi no pārējām struktūrvienībām iepazinās ar renovēto, uzlaboto un pilnveidoto darba vidi.

Pie Balvu Novada muzeja pasākuma dalībniekus sagaidīja Balvu vilks kopā ar Balvu muižkungu un muižnieci, kuri kopā ar dalībniekiem apmeklēja Balvu Novada muzeju, Balvu muižu, izstaigāja muižas parku un Lāča dārzu, kā arī pēc garšīgām pusdienām muižā apskatīja Balvu pilsētas centru. Pēcpusdienā visi atkal pulcējās RVT Balvu teritoriālajā struktūrvienībā, kur iesaistījās erudīcijas spēle "Ceļojums apkārt pasaulei!". Sadalīti četrās jauktās komandās, kas jāva kolēģiem savstarpēji sadraudzēties, dalībnieki pildīja dažādus uzdevumus. Viņi pārbaudīja savas valodas prasmes, zināšanas par mākslu un ģeogrāfiju. Pēc tam PIKC Rīgas Valsts tehnikuma direktore Dagnija Vanaga, Balvu novada domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis, Ziemeļlatgales tūrisma un biznesa centra vadītāja Inta Kaļva un RVT Balvu teritoriālās struktūrvienības vadītāja Biruta Vizule draudzīgā atmosfērā pārrunāja turpmāko sadarbību. Vakarpusē visus dalībniekus aicināja noskatīties RVT Balvu teritoriālās struktūrvienības darbinieku un audzēkņu sagatavoto koncertu "Ceļosim kopā!", kurā klātesošajiem bija iespēja *pa būt* Skotijā, ASV, Spānijā, Krievijā, Dienvidkorejā, Indijā, Austrijā un visiem kopā atkal atgriezties Latvijā. Sadraudzības pasākums noslēdzās neformālā gaisotnē ar kopīgām sarunām un dejām, klausoties Arņa Grapa saksofona spēli.

Nepalaid garām!

Vasara būs aizraujoša

Tāpat kā pērnvasar, arī šī vasara Balvu Bērnu un jauniešu centrā būs radoša un interesanta, jo Balvu novada pašvaldība sadarbībā ar Balvu Bērnu un jauniešu centru projekta "Dzimis Balvos" ietvaros novadā dzīvojošajiem jauniešiem vasarā organizēs dažādas izglītojošas radošas aktivitātes un pasākumus, kuros aicināti piedalīties 13 - 25 gadus veci jaunieši. Laipni gaidīti būs arī viņu mazākie brāļi un māsas, kā arī omītes, opīši un citi ģimenes locekļi. Visi pasākumi būs bez maksas.

Šovasar būs iespēja pilnveidot iemaņas un prasmes, darbojoties konstruēšanas radošajā darbnīcā "Dižraibais dzenis", salmu radošajā darbnīcā "Izgatavo mani", tekstilmākslas radošajā darbnīcā "Uusins", dizaina radošajā darbnīcā un lielizmēra origami papīra mākslas radošajā darbnīcā "Ķepa". Notiks arī dažādi sporta pasākumi – velobrauciens "Balvi Smart 2", strītbola, galda tenisa un novusa sacensības "Turn On" un nakts orientēšanās "Balvi GPS". Visas vasaras garumā dažādās Balvu novada vietās notiks brīvdabas kino vakari. Augustā Lāča dārzā visi aicināti piedalīties Starptautiskās Jaunatnes dienas pasākumā. Plānots veidot arī video par mūsu novada vecākajiem iedzīvotājiem, kā arī pašiem radīt dzīvo skulptūru šovu! Aktivākajiem šīs vasaras jauniešiem būs iespēja doties uz AHHA zinātnes centru Tartu, Igaunijā!

Piedāvā iespēju strādāt brīvlaikā

Sadarbībā ar Nodarbinātības Valsts aģentūru, Balvu novada pašvaldība piedāvā iespēju Balvu pilsētas un novada jauniešiem pieteikties nodarbinātības pasākumiem vasarā. NVA nodarbinātības pasākumā varēs piedalīties Balvu novadā deklarētie skolēni vecumā no 15 līdz 20 gadiem (ieskaitot), kuri iegūst izglītību Balvu novada vispārējās un profesionālajās mācību iestādēs. Darbavietu skaits būs proporcionāls iedzīvotāju, skolu un skolēnu skaitam. Piemēram, Balvu pilsētā ar NVA palīdzību nodarbinās 50 jauniešus. Ar 2. maiju skolēni Balvu pilsētā pieteikties nodarbinātības pasākumam var tikai elektroniski, aizpildot pieteikuma anketu NVA mājaslapā.

Savukārt pagastu jaunieši pieteikties var pagastu pārvaldēs līdz 23.maijam. Pēc iesnieguma saņemšanas darba grupa, iesaistot iestāžu un pagastu pārvalžu vadītājus, tos izvērtēs un informēs par rezultātiem līdz 31.maijam. Kopumā pagastos plānots nodarbināt 39 skolēnus.

Konkurss

Iepazīst vidi, izdomājot spēles

Uzvar visi. Konkurss "Iepazīsti vidi!" nebija neviena zaudētāja, jo, piedaloties tajā, ikviens dalībnieks papildināja savas zināšanas.

25.aprīlī Balvu pamatskolā norisinājās vides izziņas spēļu konkurss "Iepazīsti vidi!", kurā 15 konkursa dalībnieki no Balvu pamatskolas vides pulciņa "Izzini! Spēlē! Eksperimentē!" un Stacijas pamatskolas izspēlēja septiņas pašu skolēnu izveidotas galda spēles, kas to radītājiem un spēlētājiem ļāva gūt jaunas zināšanas un sekmēja izpratni par vides problēmām.

Balvu pamatskolas direktores vietniece izglītības jomā Gunita Pugeja atklāj, ka šogad konkursu rīkoja tikai novada līmenī: "Agrāk, kad tas notika visā valstī, tēmas bija diezgan sarežģītas. Šogad, rīkojot konkursu novadā, tēmu izvēles ziņā bērniem bija ļauta lielāka brīvība. Katrs izvēlējās to, kas viņam vairāk interesēja. Tie, kuri nesen bija mācījušies par atkritumu šķirošanu, iedziļinājās šajā tēmā; tie, kuriem interesē dzīvnieki vai, piemēram, elektrība, izvēlējās atbilstošas jomas." G.Pugeja neslēpj, ka šī gada konkursā bērniem bija ļauta arī lielāka patstāvība: "No mūsu skolas konkursā piedalījās 4.klašu skolēni, kuri pirmo reizi iepazīna vides spēles. No malas vēroju, palīdzēju spēles nolaminēt un mazliet precīzāk noformulēt noteikumus, bet vismaz 95% tas bija pašu bērnu darbs." G.Pugeja uzskata, ka šāds darbs dod iespēju bērniem padziļināti izpētīt kādu noteiktu tēmu, turklāt spēlēt ir ļoti interesanti. "Spēlējot viņi var pārbaudīt savas zināšanas. Savukārt, spēles izstrādājot, skolēni mācās sadarboties. Arī iespēja savu veikumu saglabāt skolas bibliotēkā, nododot to nākamajam paaudzēm, dara viņus lepnus," pārliecināta pedagoģe.

Stacijas pamatskolas skolotāja Anna Jaudzema ir pārliecināta, ka vides spēļu konkursam Stacijas pamatskolas meiteņu izvēlētā tēma šobrīd ir ļoti aktuāla: "Tuvojas vasara, kad ģimenes ar bērniem daudz ceļos. Nereti cilvēki ceļo uz ārzemēm, nesaskatot skaistumu, kas paveras tepat Latvijā. Ceļojumu laikā skolēni var sastapties ar dažādām situācijām, piemēram, bērnam iekož čūska, viņš sastop nepazīstamus augus vai apskata dažādus arhitektūras un citus ievērojamas cienīgus objektus. Mūsu radītajās spēlēs skolēni sastapās ar visām šīm situācijām."

Stacijas pamatskolas 8.klases skolnieces Agnese Ugares vides spēle "Ceļo! Izzini! Ievēro! Piesargies!", kas izpelnījās 1.vietas vērtējumu, deva iespēju apceļot dažādas Latvijas vietas, iepazīstot aizsargājamos un indīgos augus,

Kurš uzvarēs? Ar lielu aizrautību konkursa dalībnieki iesaistījās spēlē "Ceļo! Izzini! Ievēro! Piesargies!", ko veidoja Stacijas pamatskolas audzēkne Agnese Ugare.

apskatot skaistus arhitektūras pieminekļus un citas apskates vērtas vietas Latvijā. Iedziļinoties A.Ugares veidotajā spēlē, skolēni varēja iepazīt dažādas Latvijas ekosistēmas - purvus, mežus, pļavas, upes un ezerus. Ceļojums sākās un beidzās Balvos, bet uzvarēja tas, kurš pirmais atgriezās ceļojuma sākumpunktā. Līdzīgi kā "Rīcu Rača" spēlētāji sastapās ar dažādiem spēles laucīņiem, piemēram, "Esi uzmanīgs!", "Neuzkāp čūscai!", "Neaiztiec nepazīstamus augus!", "Nedēdzini purvā vai mežā ugunsgrūdu" utt. Spēlētājiem bija jāatpazīst Skaņais kalns, Teiču purva rezervāts, Nīcgales dižakmens un citas tūristu iecienītas vietas Latvijā, tādējādi saskatot skaistumu tepat Latvijā.

Arī Stacijas pamatskolas 8.klases skolniece Ilze Slišāne, kura konkursā, tāpat kā Agnese, piedalās trešo gadu, bija izstrādājusi aizraujošu spēli "Es - vide", ar kuras palīdzību bērni varēja pārbaudīt savas zināšanas par augiem, dzīvniekiem un dabas parādībām. Viņas darbu žūrija novērtēja ar 2.vietu.

Vēl vienu 1.vietu vērtētāji piešķīra Balvu pamatskolas 6.klases skolnieču Sanijas Avotiņas un Sintijas Kokorevičas izgatavotajai spēlei "Ceļojums pa Drošības valstību", kas deva iespēju nostiprināt zināšanas par ceļu satiksmes noteikumiem, drošības noteikumiem dabā, mājās un pirmās palīdzības sniegšanu dažādos negadījumos. "Ar savu spēli gribējām visus bērnus rosināt domāt par drošību," apgalvo Sanija. Gatavojoties konkursam, meitenes ieguva jaunas zināšanas. "Piemēram, uzzināju, ka apdegumiem ir piecas pakāpes,"

stāsta Sanijas kolēģe Sintija. Meitenes apgalvo, ka pašas sadzīvē cenšas ievērot visus drošības noteikumus. Savukārt, pirmo reizi piedaloties konkursā, viņas saprata, cik interesanti ir pašām izdomāt spēli, tādēļ nolēma tajā piedalīties arī nākamgad. Meitenes augstu novērtēja arī savu konkurentu veikumu. "Vislabāk mums patika Stacijas pamatskolas skolēnu veidotā spēle "Ceļo! Izzini! Ievēro! Piesargies!" apgalvo skolnieces.

Visaugstāko vērtējumu nopelnīja arī Balvu pamatskolas skolēni Lineta Kopāne, Sandris Puriņš un Dāvis Kovals ar spēli "Elektrības avots", kurā pārbaudīja dalībnieku zināšanas par elektriskās strāvas darbību un dažādām ar elektrību saistītām bīstamām situācijām.

Savukārt Balvu pamatskolas 4.klases skolniece Elīna Sīle un Diāna Ivdre klātesošos aicināja izspēlēt spēli "Iepazīsti pasaules dabu un dzīvniekus!", pārbaudot zināšanas par dzīvniekiem un augiem ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē. Šo darbu žūrija novērtēja ar 2.vietu.

Meiteņu skolasbiedrenes Kristiāna Kravale, Evelīna Aleksejeva un Nellija Barinova izpelnījās 3.vietu par galda spēli "Atkritumu šķirošana Latvijā", kuras gaitā skolēni aktīvi atbildēja uz jautājumiem par atkritumu šķirošanu un otrreizējo pārstrādi. 3.vietu izpelnījās arī Balvu pamatskolas skolniece Annija Zelča, Evelīna Stepanova un Viviāna Bratuškina, kuras ar spēles "Dzīvo zaļā Latvijā!" palīdzību uzdeva *ākīgus* jautājumus par Latviju un dažādām *zaļām* aktivitātēm.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Saruna

Vai jūs, bērni, zināt, kas tas ir par datumu?!

Katrs un visi kopā mēs griežamies vēstures laika ratā ar tā skaitļiem, faktiem, notikumiem, mazāk vai ciešāk būdami ar tiem saistīti. Par tiem runā un raksta masu saziņas līdzekļi, piemin ģimenēs, māca skolā. Par vēstures nozīmi skolu jaunatnes audzināšanā stāsta Baltinavas vidusskolas vēstures skolotāja INTA LUDBORŽA.

Viens no šādiem vēsturiskajiem datumiem Latvijā ir 4.maijs - Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena. Ar ko Jums saistās šie svētki?

-Ne visos svētkos vai atceres dienās skolā notiek lieli pasākumi. Mācību stundā uz tāfeles uzrakstu šo datumu un ar skolēniem stundas sākumā pārrunājam: kas tas par datumu?! Ja vidusskolēni to zina, tad 6.-7.klasei vēl jāpalauza galva, kāpēc nav jāiet uz skolu un cilvēkiem ir brīvdiena. Skolas pirmā stāva gaitenī par to liecina arī svētku noformējums.

Personīgi man šis datums atgādina, ka 4.maijs manā ģimenē ir arī ģimenes svētki, jo manai mammai 4.maijā ir dzimšanas diena. Neteiktu, ka mēs to sasaistām ar valstiski svarīgo datumu, drīzāk tā ir iespēja satikties radiem un pabūt kopā.

Šogad 4.maijā kopā ar Baltinavas jaukto kori došos uz Alūksni, kur piedalīsimies gan jaukto koru, gan senioru un sieviešu koru skatē, kur esam aicināti kopā ar citiem visā Latvijā svinēt Baltā galdauta svētkus. Man patīk šī ideja! Kopā pie viena galda sanāk ģimene, radi, draugi, paziņas, šoreiz koru dalībnieki, katrs ar savu cienastu - maizīti, medu un citiem latviskiem ēdieniem, un svin valsts svētkus, pārrunā savas ieceres, veic kopīgas aktivitātes. Gribētos tikai, lai nelīst!

Un kā ar Latvijas Republikas simtgades jubileju? Kādas aktivitātes sabiedrība sagaida no vēstures skolotājiem un skolu jauniešiem saistībā ar šo vienreizējo datumu?

-Valstī pasākumu klāsts ir ļoti plašs un daudzveidīgs, piemēram, diskusiju cikls "Pagātnes pārvarēšana, tuvojoties Latvijas valsts simtgadei", izstāde "Nevar nerakstīt" Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un citi. Iniciatīvas, kas saistītas ar vēsturi, vēstures skolotājiem un skolu jauniešiem, nāk no vēstures skolotāju biedrības, no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja, no dažādām organizācijām vai sabiedrībā zināmām personībām. Kā tas bija piedāvāts, piemēram, ar Baltijas ceļa gadadienu. Tad par šo tēmu bija izsludināts eseju konkurss. Saistībā ar konkursu uzrunāju 12.klases skolēnus, aicinot rakstīt esejas. Ja šie darbiņi bija pietiekami labi, tad tos nosūtījām uz

Rīgu izvērtēšanai konkursa organizatoriem. Vai arī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja "Dauderu" nodaļa rekomendēja: labi būtu papētīt savu dzimto vietu laika posmā no 1918. līdz 1940.gadam, izsludinot skolēnu pētniecisko darbu konkursu "Sasniegumi saimniecībā, sabiedrībā, zinātnē, kultūrā un sportā manā novadā/pilsētā Latvijas Republikas laikā (1918.-1940)". Tā radās doma, ka šo tēmu varētu piedāvāt kādam no skolēniem. Un 10.klases audzēkne Arīna Bistrova uzrakstīja labu pētniecisko darbu "Saimnieciskā attīstība Baltinavas pagastā Latvijas Republikas laikā (1918.-1940)". Šo darbu viņa sekmīgi aizstāvēja arī skolēnu pētniecisko darbu konferencē, iegūstot augstu novērtējumu.

Tādā veidā notiek arī pieteikšanās Monreālas Latviešu sabiedriskā centra atbalstītajam un Vītola fonda piedāvātajam ekskursiju projektam "Pētīsim un izziņāsim Latvijas vēsturi". Šajā un arī citos konkursos piedalāmies kā izglītības iestāde, kuras skolēni apgūst novada mācību. Ekskursijai bērniem piedāvāju kādu no Latvijas reģioniem, bet viņi paši meklē apskates objektus, ko gribētu apmeklēt, izveidojam maršrutu, sastādām tāmi. Ja esam uzvarētāji, braucam ekskursijā.

Šogad arī?

-Jā, šogad arī esam starp tām vairāk nekā 80 Latvijas izglītības iestādēm, kam piešķir naudu ekskursiju projektam. Nacionālajā bibliotēkā visiem šo skolu pārstāvjiem bija tikšanās. Noslēdzām līgumu, nau-diņa ir pārskaitīta, maršruts izvēlēts, muzeji sazvānīti, tāpēc 26.maijā birstam braukt ekskursijā. Pērn bijām izvēlējušies iepazīt Latgali, šogad - latgaļu apdzīvoto teritoriju. Ekskursiju sāksim ar seno latgaļu galvaspilsētu Alūksni (kaut arī par šīm tiesībām cīnās arī Gaujiena) - apdzīvotu vietu seno latgaļu Atzeles novadā, iepazīsim viduslaiku pilsdrupas ezera salā. Tad apskatīsim 18.gadsimta beigu vienu no skaistākajām lauku muižām Jaunlaicēnē, aizbrauksim pamācīties uz Druvienas veco skolu, bet noslēgumā iepazīsimies ar padomju laika muzeju Tīrzā.

Kur paliek skolēnu pētījumi?

Skolēnu pētnieciskie darbi top sadarbībā ar vietējo novada muzeju un tur arī atgriežas, lai ar tiem varētu iepazīties muzeja apmeklētāji. Pērn rudenī UNESCO nedēļā Baltinavā notika pasākums "Iepazīsti Baltinavas katoļu baznīcu!", kura dalībnieki iepazīnās ar senajiem sakrālajiem mākslas darbiem un procesijas atribūtiem. Tur bija vienreizēji procesijas karogi, kas gaida savu restaurāciju. Aušanas pulciņam un Ivetai Gabrānei radās ideja, - varbūt nākotnē tos var atjaunot, tādēļ es vienai no meitenēm, Viktorijai Kušnīrei, piedāvāju rakstīt pētniecisko darbu, lai saglabātu

šīs zināšanas. Tagad arī viņas pētījums glabāsies novada muzejā.

Pieminējāt novada mācību. Citās skolās vēstures skolotāji baltinaviešus par to apskauž. Kā radās doma par novada mācību?

-Novada mācības idejas autors ir skolas direktors Imants Slišāns - Latgales un dzimtā novada patriots. Direktors pats vairākus gadus vada novada mācības pulciņu ("Latgalezeme, tauta, valoda), ko var apmeklēt visu klašu audzēkņi. Novada mācību stundas kā fakultatīvās nodarbības 7.klasē, ko vadu es, Baltinavas vidusskolā notiek otro gadu. Stundās iepazīstam ne tikai Latgales, bet arī Baltinavas novada vēsturi. Mācību procesā apgūstam teorētiskās zināšanas par nozīmīgiem vēstures notikumiem, personībām tuvākā un tālākā apkaimē, izspēlējam spēles, organizējam āra nodarbības, lai iepazītu novada ievērojamākās vēsturiskās vietas. Vispirms jau tas ir pārgājiens pa pašu Baltinavu, klausoties skolēnu gidu stāstījumā par Baltinavas parku, spirta brūzi, tiesas namu, izglītības iestādēm, baznīcām. Tās ir arī ekskursijas uz Puncuļovas pilskalnu, Zelču ciemu - Latgales kultūras darbinieka Ādama Vizuļa dzimto māju vietu, Keišu krucifiksiem un citviet. Skolēniem svarīgi iepazīt arī kultūrvēsturisko novadu Latgali, tādēļ esam apmeklējuši Rēzekni, Preiļus, Daugavpili, Franča Trasuna muzeju "Kolnasa". Pašlaik dažādu novadu patriotu grupa strādā, lai panāktu, ka novada mācību stundām valsts atvēl finansējumu. Pedagoģu valodā runā, pašlaik aktuāls jautājums ir novada mācības standarta un programmas izstrādāšana.

Kā novada mācības stundas uztver skolēni?

-Pirms tikšanās palūdzu, lai skolēni uzraksta savas pārdomas un atsauksmes. Lūk, ko raksta 7.klases audzēkņi, kuri apgūst novada mācību. Zane Tabore: "Ir jāzina, kas notiek tavā apkaimē un kas ir noticis pirms 100 un vairāk nekā simts gadiem. Mēs esam tauta ar vēsturi, tādēļ mums to māca. Ļoti patīk mācību ekskursijas!" Kitija Keiša: "Esmu uzzinājusi Baltinavas vēsturi, to, ka mums ir tāds Puncuļovas pilskalns, Rēzeknē - pilsdrupas, par Latgales rakstnieku un mākslinieku Antonu Kūkoju. To es varēšu stāstīt saviem radiem un jaunajai paaudzei." Eduards Buravcs: "Apgūstot novada mācību, ir iespēja aizbraukt ekskursijās, iepazīt pieminekļus, iejusties arheologu lomā. Esmu uzzinājis par nacionālajiem partizāniem, viņu dzīvi mežā. Brīnos, kā viņi vispār izdzīvoja! Apmeklējot novada mācību stundas, esmu sācis drošāk runāt latgaliešu valodā." Ne visiem bērniem patīk un padodas runāt latgaliski, jo daudzās ģimenēs

Foto - no personīgā arhīva

Mācību ekskursija. Šajā mācību gadā Baltinavas vidusskolas 7.klases audzēkņi, kuri apgūst novada mācību, apmeklēja Rēzekni, kuras atpazīstamības simbols visos laikos bijis piemineklis "Vienoti Latvijai" vai tautā tā sauktais "Latgales Māras" piemineklis.

Foto - A.Kirsanovs

Vēsture negarlaiko. Jautāta, kurš no Baltinavas vēstures stāstiem pašai šķiet interesantāks, vēstures un novada mācības skolotāja Inta Ludborža bez ilgas domāšanas atzīst, ka katrā laika posmā ir dzīvojušas spilgtas personības un bijuši spilgti notikumi. Baltinava ar tiem ir bagāta.

runā latviešu valodā. Taču tā ir mūsu identitāte, mūsu piederības apliecinājums Latgalei un dzimtajam novadam.

Esat vēstures skolotāja ar stāžu. Kas mainījies šajā vēsturiskajā laika posmā?

-Kad 1985.gadā pabeidzu augstskolu un sāku strādāt, dominējošā bija padomju ideoloģija. Latvijas vēsturi tad mācīja nedaudz, īpaši par pirmās brīvvalsts laiku, turklāt vairāk uzsverot negatīvo. Atjaunojoties neatkarībai, daudz piedalījies semināros, kas mainīja vēstures notikumu interpretāciju. Taču sākums bija

sarežģīts, trūka mācību materiālu. Tagad informācijas ir ļoti daudz, tikai pašam jābūt aktīvam. Notiek dažādi pasākumi. Piedalos vēstures skolotāju Vasaras dienās.

Pērn Baltinavā notika ozoliņu dēstišanas pasākums par godu Latvijas simtgadei ar populāru mūziķu piedalīšanos. Vai mazie ozoliņi jau sadīguši?

-Eju laukam garām un esmu apskatījusies, taču vēl nemanu, ka kāds asns sprauktos no zemes. Varbūt laiks vēl par vēsu, varbūt ozolziļes dīgst vēlāk? Nezinu. Jāprasa kādam botāniķim.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Dzīvesveids

Roku rokā ar smaidu un jautrību

ANITA un ALDIS PUNDURI ir ģimene, kuri paspēj paveikt gan darbus savā piemājas saimniecībā "Dauguļi", gan piedalīties pašdarbības kolektīvos. Abi deļo kolektīvā "Pāris", Aldis spēlē teātri dramatiskajā kolektīvā "Sipiņi".

Uz jautājumu, kā visu var paspēt, Aldis smeļ, ka tas esot sīkums. Viņi atzīst, ka būt pašdarbniekiem ir labi arī tāpēc, ka vakaros var pabūt ar draugiem, izsmieties, izjokoties, arī aizbraukt kaut kur uzstāties. Nesen Aldis bija skatē Kubulos, jo spēlē izrādē "Alfreda leigovas". Viņš uzskata, ka spēlēt teātri var katrs. "Pierunāja mani Valentīna Kaša, aizgāju. Esam bijuši arī ārpus sava novada," saka Aldis. Anita labvēlīgi piebilst, ka greizsirdīga uz viņa līgavām izrādē nav, tikai viņai bieži vien licies, ka tekstus gan vīrs izdomā pats. "Nu un kas, ka aizmirstas? Jārunā taču ir tā vai tā...", atbilde vīram kabatā nav jāmeklē. Viņš atceras kādu gadījumu, kad vīrs gāzies dekorācija. "Esmu guļus stāvoklī, runāju savu runājamo, līdz pamanu, ka vīrs gāžas samontētā mājā. Ko darīt? Nu, tad pieliku klāt savu izdomu," atceras Aldis. Anita savukārt par teātri vairāk mil deļot. Abiem "Pāri" deļojot, aizvadīti jau teju deviņpadsmit gadi. "Kā apprecējāties, tā aizgājām dancot. Saimniecība no tā necieš, mums vienmēr atrodas labi palīgi. Tagad jau palīdz dēļi: Valfrīds mācās 8.klasē, Valērijs - 7.klasē. Pie mums dzīvoja krustmeita Klauđija, tagad gan viņa Rīgā studē sabiedriskās attiecības," pastāsta Anita. Viņi savos "Dauguļos" iedzīvojušies un jūtas labi. Aldis ir pagasta elektriķis, Anitai darba pietiek piemājas saimniecībā. Viņi lepojas ar sava pagasta cilvēkiem. "Ja meklētu, kašķi varētu atrast vienmēr. Bet kam tas vajadzīgs? Mēs dzīvojam draudzīgi, visi jūtamies kā liela ģimene. Dzīvi iekrāso dēļu sasniegumi, kuri arī ir aktīvi pašdarbnieki, svētki ar uzstāšanos, arī mēģinājumus var izsmieties, pajokot. Kamēr esam stipri, kamēr tas patīk, kāpēc nepriecāties?" ģimenes viedokli pauž Aldis.

Foto - no personīgā arhīva

Griežas deļā. Anita un Aldis Punduri ir aktīvi pašdarbnieki, kuri "Pāri" deļo jau deviņpadsmito gadu.

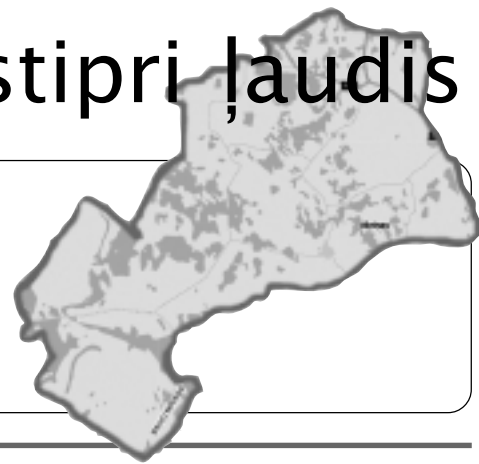
Sāpe

Nebūs skolas, būs tukšums

Briežuciema pamatskolas latviešu valodas un mājturības skolotāja, arī divu deļu kolektīvu vadītāja Skaidrīte Pakalnīte, kuras darba stāžs ir jau 44 gadi, pauž sāpi, ka varētu likvidēt pagasta centrā esošo skolu, kurā pašlaik mācās 37 skolēni. "Te būs tukšums, nekas! To es zinu, jo arī manā dzimtajā pusē līdz ar Golvaru skolas izzušanu pazuda daudzi iedzīvotāji. Uz skolas balstās viss, arī kultūras dzīve. Taču šie lēmumi nav atkarīgi no mums, skolotājiem," saka S.Pakalnīte. Viņa domā, ka pēc skolas likvidēšanas skolotājiem darbu atrast būs grūti. "Bērni pie mums dzīvo un mācās kā lielā un satīcīgā ģimenē," piebilst skolotāja.

Briežuciemā dzīvo stipri ļaudis

Briežuciema pagastā var iebraukt no Balvu, Baltinavas un Tilžas pusēs. Ja saka, ka visi ceļi ved uz Romu, tad arī par Briežuciemu var teikt tāpat - pagasta ceļi satiekas centrā, kur skola, tautas nams veikals, pagasta pārvalde, dzīvojamās mājas. Lūkojām, kādi cilvēki dzīvo līdzās Bēliņu un Breksenes ceļam. Pārliecināties, ka Briežuciemā dzīvo stipri ļaudis ar dziļām saknēm savā dzimtajā pusē.

Vaļasprieks

Paši savas dzīves lēmēji

INĀRA un ILGVARS KAMZOLI apgalvo, ka šobrīd dzīvo sev, ir savas dzīves lēmēji, jo abi ir pensijā. Taču saimniecībā ir zeme, mežs, mājdzīvnieki, tikai saimniekot brīvā režīmā ir daudz vieglāk.

Ilgvars dzīvi vadījis, būdams šoferis un kombainieris, Ināra saimniecības laikos bijusi mežsardze un dispečere, pat pagasta sekretāre. Ilgvars joprojām ikdienā darbojas ar savu tehniku, palīdz kaimiņiem, bet Ināras vaļasprieks pēc dārza un saimniecības darbiem ir grāmatu lasīšana. Lasīt viņa iemācījusies agri, jau ilgi pirms skolas gaitu sākuma. "Mācījos līdz kaimiņu meitenei, kura gāja skolā. Mājās tolaik grāmatu nebija, vienīgi pātaru grāmata, kas man tajā laikā nepatika. Kādas pamestas mājas bēniņos atradām vecas grāmatas. Kāda tā bija laime! Atceros, tie bija Viļa Lāča romāni. Mamma bārās sakot, -saboļāšu acis. Bet *atsist* no grāmatas mani vairs nevarēja neviens," atceras Ināra. Viņa grāmatas ņem no bibliotēkas, un gadās, ka dažreiz uz mājām atceļo tāda, kas reiz jau lasīta. Nu nekas, Ināra ķeras klāt un labprāt lasa otrreiz. Tiesa, tagad gan viņa ir izvēlīgāka nekā agrāk, kad grāmatu izlasīt līdz galam bija svēta lieta. Tagad, ja neiepatikas sākumā, Ināra grāmatai atvairnojas un to tālāk vairs nelasa. "Ziemā, kad vairāk laika pārdomām, lasu nopietnākas grāmatas, piemēram, par pārdabiskām lietām, filozofiskās, patīk Vilmas Lūles grāmatas. Lasu, lai prieks dvēselei un sirdij. Kad nav grāmatas, palieku teju vai slima," smeļ Ināra. Viņa nesmādē arī pasaules bestsellerus, kas tagad parādās bibliotēkas plauktos, tikai tajos attēlotie sižeti reizēm šķiet pasveši latvieša dzīves sajūtām. "Ar grāmatu *atslēdzu* prātu, atpūšos, ar grāmatu sarunājos, bet tā man pretī nerunā. Līdzpārdzīvoju ar grāmatas varoņiem, smeļos, raudu. Patīk kriminālistikas un latviešu autore Daces Judinas darbi. Bibliotekāre Silvija Apare man uzdāvināja kriminālgrāmatu "Nāve - tās nav beigas". Taču pati grāmatas nepērku, tās ir dārgas," spriež Ināra. Viņa ar

Ināra un Ilgvars Kamzoli pie savas mājas. Viņi smeļ, ka tagad var dzīvot brīvā vaļā, darīt - kad un ko grib, protams, rūpējoties par savu saimniecību.

Ilgvaru saņēmusi ielūgumu no Valentīnas Kašas, kura uzrakstījusi grāmatu. "Ar nepacietību gaidu tikšanos 7.maijā. Zinu vien, ka grāmatā būs rakstīts par mūsu - briežuciemiešu - dzīvi," piebilst Ināra. Viņa uzskata, ka grāmatu neizkonkurēs nekas, arī dators. "Grāmata - tas ir kaut kas paliekošs, datorā viss ir bezpersonisks. Jāatzīst, ka tagad pavisam citām acīm un citu redzējumu lasu Bībeli. Vēl gribētu izdomāt, kā grāmatu lasīšanā iedvesmot bērnus. Manās pēdās aizgājuši meita, viņa ir bibliotekāre, bet mazbērniem tuvāki ir telefoni un datori. Domāju, ka pietiktu atrast katram vienu viņu ieinteresējošu grāmatu, lai varētu *pavilkties* līdzī, un sāktu lasīt regulāri," uzskata Ināra. Viņa priecājas, cik skaistas un krāsainas tagad ir bērnu grāmatas, par kurām viņas bērnībā varēja tikai saņņot.

Pensijā

Bez darba nesēž

LĪVIJA un LEONARDS BĒRZIŠI dzīvo privātmājā tuvu pagasta centram, abi ir pensijā un darbojas savā saimniecībā.

Leonards smeļ, ka dzīvei nav ne vainas, tikai pensija varēja būt lielāka. "Bet nekas, iztikšanai sanāk. Reizi pa reizei dodos uz Rīgu pie ārstiem uzlabot veselību, jo gadi dara savu. Man tāds skaists vecums, smuki cipari 7 un 7, abi blakus," smeļ Leonards. Viņš stāsta, ka divdesmit gadu laikā, kad strādājis par Briežuciema saimniecības vadītāju, prasības strādniekiem bijušas stingrākas, pat dzērāji *rukājuši*. "Laikam tāpēc, ka bija daudz komandieru. Žēl tikai, ka pats neko nevarēju noteikt, visas komandas nāca no partijas un valdības, kā tagad smeļos. Viņi, sēžot kabinetos, zināja labāk, kad sēt graudus vai pļaut sienu. Bet uz lauka ūdens stāv, kā tādā laukā graudus kaisīt?" pārdomās dalās Leonards. Viņš atceras, ka līdz maija svētkiem laukiem jau vajadzēja būt apsētiem. Vēl tajos laikos viņam kā ekonomistam ne visai patīcis, ka uz papīra bijuši vieni cipari, reālajā dzīvē - citi. Jaunlopiem svara pieauguma nav, piena izslaukuma nav, bet papīri sarakstīti smuki. Bet savi vērojumi un atziņas viņam ir arī par šodien. Jā, cilvēki ieguvuši brīvību, bet pazaudējuši darba tikumu. Leonards novērojis, kā strādā tā sauktie bezdarbnieki. "Trīs cilvēki dienā ar izkaptīm nopļāva katrs piecus metrus, un viss, pabalsts nopelnīts. Arī ierēdņu skaits novados arvien palielinās, viens vairs nezina, ko dara otrs. Bet tā vairs nav mana dārišana. Man tagad citas prioritātes," saka pensionārs. Līvija piebilst, ka abi lepojas ar meitām - Solvita strādā kā lektore Tehniskajā universitātē, raksta projektus, Baiba beigusi pārtikas tehnologus un vada kolektīvu.

Līvija pauž savas pārdomas par kādu problēmu. Cilvēki kļūst vecāki, bērni nevar atskriet katru reizi palīgā, bet darbs pie mājām negaida. "Priecātos, ja pagastā būtu brigāde, kuri par samaksu nāktu palīgā tiem, kuri vairs nevar, piemēram, apļaut zāli, iztīrīt sniegu vai veikt citus darbus. Tas būtu labs pakalpojums. Pašlaik mums palīgā atnāk kaimiņi Jānis un Pēteris Rakitovi. Žēl tikai, ka cilvēku kļūst arvien mazāk," uzskata Līvija.

Siltumnīcā augs gurķi un tomāti. Leonards bez darba nesēž, viņš katru dienu atrod, kur pielikt savu roku.

Stipra sieviete laukos

Lolo sapni par pundurkociņiem

ANNU PUNDURI sastopu audēju istabā, kur viņa darina grīdsegu. Anna ir aušanas pulciņa vadītāja, bet pārdevējas darba stāžs viņai jau ir trīs gadu desmiti. Viņas stāsts aizvijas par daudzām dzīves laikā iegūtām prasmēm, tikai - kāpēc Annas acis ir asaras?

Anna to pasaka uzreiz - aizsaulē aizgājis uzticams un labs dzīvesbiedrs, tāpēc meitiņu Līnu, kura mācās Briežuciema pamatskolas 8.klasē, viņa audzina viena. Protams, meita mammu iepriecina ik dienu, gan palīdzot mājās solī, gan skaisti gleznojot vai darinot mīkstās rotaļlietas, kas šobrīd skatāmas izstādē bibliotēkā. Bet mīlestība uz aušanu Annai sākās jau sen, apmēram pirms astoņiem gadiem, kad viņa atnāca pamēģināt apgūt šīs prasmes pie Jugitas Boldānes un Ivetas Gabrānes. "Iepatikās, jo to darīja gan mana mamma, gan tante. Manās dzimtajās mājās Baltinavā, Surkovas ciemā, rudenī no lielās istabas iznesa visas mēbeles un ielika ļoti lielas tītavas, kur no visa ciema sievas gāja uzvest audeklus," atceras Anna. Viņa zina stāstīt, kā agrāk no vilnas diegiem izšuvusi lielu paklāju ar tādiem kā cilpiņveida dzīpariem. Tagad Anna dzīvo Bēliņu ciema "Arkliņu" mājās, cep maizīti, uzcep tortes un māca šīs prasmes meitai. Viņa lepojas ar savu mammu Eleonoru, kura iemācīja cept maizi: "Garšīgu baltmaizīti un tortes cepa vīramāte Marija. Sākumā piepalīdzēju, vēlāk to darīju patstāvīgi. Kad izjuka lielā krāns, nopirku elektrisko un cepu atkal. Nu Līna grib izmēģināt to darīt patstāvīgi."

"Vecākais dēls ar ģimeni dzīvo un strādā Rīgā, bet jaunākais dēls šopavas atnāca uz laukiem palīdzēt saimniecībā. Agrāk mums bija bioloģiskā saimniecība, bet vīrs, laikam nojausot ko nelāgu, ieteica kādu laiku atturēties. Audzējām rukšus, pārdevām gaļu... Neko jau neesmu likvidējusi, jāturpina, tikai - kur ņemt spēku?" stāsta Anna. Taču viņai tāds ir, un par to liecina kaut vai tas, ka viņa paspēj visur - gan linijdejas padejot, gan teātri paspēlēt, bet reizēm, kad uznāk iedvesma, vārdus ietērt dzejas rindās. "Lai nejestu sāpes, eju cilvēkos. Man patīk, ka deju un teātra mēģinājumi ir vienā vakarā, viens seko otram.

Foto - Z.Logina

Stellēs top grīdsega. Šis darbs no audējām Annas (priekšplānā) un Helēnas prasa gan prasmes, gan lielu pacietību.

Gotiņu izslauc jebkurš, kurš tobrīd ir mājās. Tad aizmirstas visas rūpes, sāpes, un mājās atgriežos smaidīgāka." Arī dzejolišus savā kladītē viņa labāk uzraksta jautros, ne skumjos toņos. Kaimiņiene gan tos paspējusi atdot Zītai Mežalei, un dzejirindas izskanējušas kādā pasākumā. "Es jau vēl ceru, ka neviens neko nezina. Bieži pie sevis domāju, ka esmu tāds cilvēks, kurš daudz ko prot no visa, bet tā īsti līdz galam neko. Varbūt tās bija bailes, ka izdzirdēšu par sevi ko slikti runājam? Nu gan no vēlmes būt perfekta raišos vaļā, kļūstu pārliecinātāka par sevi," saka Anna. Uz darbu Briežuciema centrā četrus kilometrus viņa mēro ar mašīnu, bet, kļūstot siltākam, brauks ar velosipēdu. "Daudz palīdz bērni, mana ģimene, trīs māsas un ikviens briežuciemiets, jo te mēs visi esam kā liela ģimene," stāstījumu pabeidz Anna Pundure. Viņa atklāj arī sapni par vēlmi izremontēt māju un iekārtot modernu dārzu, kurā augtu dažādi pundurkociņi, kas atgādinātu, ka šeit sakņojas Punduru dzimta.

Atgriežas tēva mājās

Izvēlas ādu, koku un klusumu

ANDRIS LOČMELIS izrāda savu darbnīcu, kurā jau izgatavotas un kastē saliktas ādas aproces ar kniedēm, rokeru aksesuāri. Te redzami dažādi rokas darba instrumenti, kuriem pa vidu sānus spīdina divas "Singer" šujmašīnas. To visu jaunietis sarūpējis pats.

Andris neslēpj, ka viņam ir 27 gadi un nekur tālu pasaulē aizklidis nebija. Pēc Balvu Amatniecības vidusskolas absolvēšanas, kur apguva galdnieka profesiju, puisis devās mācīties uz Jelgavas akadēmiju. Pāris gadu pastrādājis Rīgā par galdnieku, viņš pieņēma lēmumu atgriezties tēva mājās Briežuciemā. "Rīgas dzīve ar steigu un stresu pie dūšas negāja, jo man vairāk patīk miers un klusums. Gribējās atpakaļ uz laukiem," bilst Andris. Viņš atzīst, ka patīk strādāt mierīgi, kad pats var būt sava laika un darba ritma pavēlnieks, un tieši šeit ir tā iespēja. "Rīgā arī var atrast darbnīcas, bet tur par visu būtu jāmaksā, turklāt, ja ir darbs, neko citu paspēt nevar," secina jaunietis. Viņš smeļ, ka darbošanās ar ādu ir jau iekšā. Nesen Andris vadīja meistarklasi akcijā "Satiec savu meistaru", kur interesentiem rādīja, ko un kā var izveidot no ādas. "No ādas man top dažnedažādas aproces, kuras var izmantot rokeri, metālisti vai viņu *fani*. Lūk, ir arī patriotiskas aproces ar Latvijas simboliku. Savu precī pārdoju interneta vietnē www.etsy.com, ko iesaku izmantot arī citiem mājražotājiem," atklāj Andris. Viņš pastāsta, ka vietnes uzturētāji paņem savu

Foto - Z.Logina

Andris Ločmelis rāda atjaunoto šujmašīnu. Jaunietis neslēpj, ka šo "Singer" firmas šujmašīnu viņš atradis izmestu, tāpēc nācies pielikt lielu darbu, lai visu atjaunotu un savestu kārtībā. "Tagad tā kalpo lieliski, varu šūt gan ādu, gan biezos audumus, ja vajag," priecājas A.Ločmelis.

procentu daļu, bet pārējo samaksā ražotājiem.

Uz jautājumu, kādi darbi top no koka, Andris piekļūst bilstot, ka tie ir dažādi sīkaki priekšmeti ikdienas vajadzībām. "Ja vajag cirvim vai grābeklim kātu, protams, uz veikalu nebraukšu," smeļ amatnieks. Taču viņš ir gatavojis pat mēbeles un, ja vien būtu pieprasījums, neatteiktu. Uz jautājumu, kādas izklaidēšanas laukos gribētu, viņš saka, ka dziedā-

šana un dejošana viņu neaizrauj. "Man patīk smagais roks, esmu bijis uz šādu grupu koncertiem Viļņā," saka jaunietis un piebilst, lai jaunieši nebaidās darīt to, kas viņiem patīk, lai ir radoši, lai uzņem atbildību un rīkojas, negaidot uz citiem. "Ne jau ārzemēs ir tā sapņu zeme. Radīt un pārdot precī arī uz ārzemēm mūsdienās var, esot kaut meža vidū, vajadzīgs tikai internets," ir Andra Ločmeļa viedoklis.

Sasniegums

Ralfam Turcijā - bronzas godalga

Foto - no personīgā arhīva

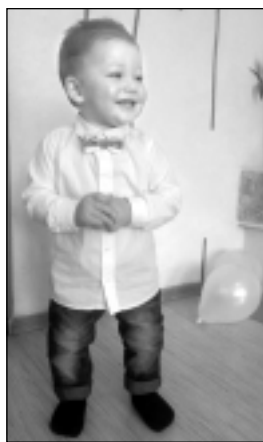
No 19. līdz 24.aprīlim, startējot Latvijas izlases sastāvā jauniešiem, svarcēlājs RALFS BOLDĀNS no Balvu Sporta skolas piedalījās 6. starptautiskajās Rumin bērnu sporta spēlēs Konya, Turcijā. Viņa panākums šajās sacensībās - izcīnīta bronzas godalga. Ralfs ir gandarīts, ka, pateicoties trenerim Varim Sārtaputnim, kā arī vecākiem - Jugitai un Jānim, viņš varēja doties tālajā ceļā. Ralfs mācās Briežuciema pamatskolas 9.klasē un uz treniņiem Balvos brauc jau piecus gadus. Svāra kategorijā līdz 77 kg, kurā startēja Ralfs, bija astoņi dalībnieki, tāpēc par izcīnīto bronzas medaļu ir īpašs prieks. Ralfam Turcijā likusies pavisam citāda zeme nekā Latvija - to viņš secinājis, braucot ekskursijā. Vēl Latvijas izlases dalībniekiem bija iespēja pabūt kalnos, un arī tur redzētais Ralfu sajūsmīnāja.

Prieks

Mazbērnus parāda skaipā

Kultūras dzīves organizatore Briežuciema pagastā jau ilgu laiku ir ZITA MEŽALE, un neviens pasākums nav iedomājams bez Zitas klātbūtnes. Savukārt mājās viņa ar dzīvesbiedru ik pa laikam ieslēdz *skype* un zvina meitai Ingūnai ar dzīvesdraugu Viesturu, kuri dzīvo Valkā un strādā policijā. Tā gribas redzēt, kā aug septiņgadīgā

Sabīne ar Rinalds, kuram martā palika gadiņš. Dēls Valdis ar sievu Ingu dzīvo Ventspilī, abi strādā robežsardzē. Viņu ģimenē aug Toms, kuram gadiņš palika aprīlī. Viņa smeļ, ka gan jau sagaidīs vēl kādu mazbērnu. "Dzīvē tā sanācis, ka mazbērni dzīvo patālu,

toties satikšanās prieks ir daudz lielāks! Protams, gribētos, lai bērnu ģimenes būtu tuvāk, bet ir teiciens, ka bērni mums nepieder, viņi izaug un aiziet. Maz ticams, ka viņu ģimenes nāks dzīvot uz Briežuciemu, bet brīnumi notiek - varbūt kādreiz kāds no mazbērniem dzīvos "Ķiršu" mājās, kurās dzīvojis viņu vecvectēvs - mana vīra Valentīna tēvs. Bet priecājamies, ka brauc ciemos, palīdz un mazbērnus atrāda. Labi, ka tagad ir telefoni un *skype*, varam parunāties, kad sagribas," secina Zita Mežale.

Jaundzimušie

Visi nolemj – būs Alise. 16.aprīlī pulksten 10.20 piedzima meitenīte. Svars – 3,150kg, garums 54cm. Meitenītes mamma Viktorija Grabeževa no Ludzas stāsta, ka šis ir viņas otrais bērniņš – vecākajai meitai Sabīnei ir 5 gadi. “Sabīne, protams, gaidīja māsiņu, bet vīrs Gunārs sapņoja par puiku. Man pašai gan nešķīta tik svarīgs gaidāmā bērniņa dzimums, jo svarīgāk par visu bija, lai viņš piedzimst vesels. Novembrī ultrasonogrāfijas pārbaudē uzzināju, ka otrais bērniņš būs meitenīte, taču arī tad vēl daktere nedeļa 100% garantiju. Piekodināja, ka iespējams arī pārsteigums,” pastāstīja jaunā māmiņa. Tiklīdz bija zināms gaidāmā mazuļa dzimums, ģimene ķērās pie nākamā atbildīgā uzdevuma – vārda izvēles. Sākumā padomā bija vairāki varianti – piemēram, Angelīna un Justīne. Viktorija stāsta, ka viņai pašai simpātizēja vārds Kristiāna, taču vīrs iebilda, jo viņam nepatīk tik garī vārdi. “Beigās Sabīne bija tā, kura izdomāja māsai vārdu. Viņa gribēja mazo māsiņu saukt par Alisi, arī Gunāram šis vārds patika, tādēļ vienbalsīgi pieņēmām lēmumu ‘par’ šo variantu,” teic Viktorija. Nu jau divu meitu mamma stāsta, ka uz Balvu slimnīcas dzemdību nodaļu brauca bez liela satraukuma, jo arī Sabīne pirmas pieciem gadiem nāca pasaulē šajā slimnīcā. Turklāt, kā izrādījās, šoreiz Viktorija nokļuva tajā pašā palātā, kurā bija ar Sabīni. “Vispār jau mediķu noliktais dzemdību datums bija no 23. līdz 28.aprīlim, taču Alise pasteidzās un sagādāja mums pārsteigumu,” stāsta jaunā māmiņa no Ludzas.

Dēla vārda izvēli uztic vīram. 12.aprīlī pulksten 11.15 piedzima puika. Svars – 3,700kg, garums 55cm. Puisēna mammai Lītai Sabulei no Gulbenes novada Galgauskas pagasta šis ir trešais bērniņš. “Grūtniecības vidū uzzinājām, ka gaidām puiku. Tā izskatījās arī, spriežot pēc vēdera formas, taču pēc sajūtām šī bija pavisam savādāka grūtniecība, ēšanas paradumus ieskaitot. Gaidot pirmos divus bērnus, kārojās ko sāļu, bet tagad tā vien skatījos uz saldumiem. Taču, kā izrādās, visas šīs pazīmes ne vienmēr nostrādā. Tagad mēs esam vecāki trīs foršiem puikām – četrus gadus vecajam Laurim Raivim, Aleksandram, kuram ir 2,8 gadi, un jaundzimušajam dēliņam,” teic Līta. Viņa stāsta, ka, izvēloties pastarītīm vārdu, uzmanību pievērsa tādiem, kas mūsupusē sastopami retāk. “Sākumā no vārdadienu kalendāra izrakstīju vismaz 20 retu un maz dzirdētu vārdu variantus, no kuriem vīrs Intars izvēlējās to, kurš patika vislabāk. Tā puika tika pie vārda Juliāns,” skaidro nu jau trīs dēlu mamma. Līta stāsta, ka tikpat ļoti, cik paši, Juliānu gaidīja arī vecvecāki. “Manai mammai šis jau piektais mazbērniņš, toties Intara mamma par vecmāmiņu kļuva pirmo reizi, tādēļ viņai šis notikums vēl īpašāks,” atklāj Līta. Viņa priecājas, ka Intaram bija iespēja uzturēties slimnīcā un būt kopā šajā skaistajā brīdī. “Tas ir ļoti labi, ja ir tāds atbalsts kā man. Intars patiešām daudz palīdzēja,” atzīst trīs dēlu mamma no Galgauskas.

Meitiņu nosauc par Annu. 20.aprīlī pulksten 18.49 ģimenes dzemdībās piedzima meitenīte. Svars – 3,260kg, garums 49cm. Meitenītes mamma Līga Potaša no Ciblas novada Pušmucovas pagasta stāsta, ka šis ir viņas pirmais bērniņš. “Līdz brīdim, kad bērniņš nāca pasaulē, viņa dzimums nebija zināms, jo visās ultrasonogrāfijas pārbaudēs mazulis cītīgi slēpās. Acīmredzot gribēja mums, vecākiem, sagādāt pārsteigumu. Un izdevās arī!” stāsta jaunā māmiņa. Viņa piebilst, ka kaut kur sirds dziļumos pašai intuitīvi šķīta, ka tā varētu būt meitiņa. Kā izrādās, intūcija nepievlā. Arī uz slimnīcu līdzī nēmamās jaundzimušo drēbītes topošie vecāki izvēlējās neitrālas – zaļas, dzeltenas un pelēkas toņos, tā teikt, lai der abos gadījumos. Un arī vārdiņš bija izdomāts gan puikam, gan meitenītei. “No meiteņu vārdiem sākumā padomā bija divi varianti – Katrīna un Anna, no kuriem izvēlējāmies otro. Anna – tas, mūsaprāt, ļoti vienkāršs, latvisks un baznīcas vārds. Savukārt puiku sauktu par Renāru. Ar vīru smējāties, ka turpmāk par dēla vārdu vairs galva nebūs jālauza – tas jau izdomāts un apstiprināts,” stāsta Līga. Jaunā māmiņa teic, ka Balvu dzemdību nodaļu izvēlējās, paklausot paziņu ieteikumam. Atbrauca, apskatīja palātas un izlēma, ka viņu bērniņš nāks pasaulē tieši šajā slimnīcā. “Sākumā bija šaubas, vai vīrs piedalīsies dzemdībās. Taču redzot, kā man jāmokās, viņš nevarēja neatbalstīt un palīdzēja, cik vien spēja,” teic jaunā māmiņa no Pušmucovas.

Tagad četri dēli un divas meitas. 21.aprīlī pulksten 14.02 piedzima puika. Svars - 3,800kg, garums 55cm. Puisēna mammai Kristīnei Tiltiņai no Gulbenes novada Lejasciema pagasta šis ir sestais bērniņš. “Mazo brālīti mājās gaida vecākā māsa Līta, kurai ir 15 gadi, brālis Artis (14 gadi), Elīna (11 gadi), Eliass (6 gadi) un Gabriels, kuram ir trīs gadi. Šoreiz gan vairāk gribējās meitiņu, lai var izlīdzināt nevienādo pārsvaru starp puikām un meitenēm, taču nekā. Mums jāpriecājas par to, kas dots, un to mēs arī darām,” teic Kristīne. Jaunā māmiņa stāsta, ka jaundzimušo nosauca par Danielu, kaut gan sākumā padomā bija vairāki vārda varianti: “Godīgi sakot, šoreiz daudz galva nebija jālauza, jo, gaidot iepriekšējos dēlus, padomā bija vairāki vārdiņi, no kuriem tētis Rihards šoreiz izvēlējās Danielu. Arī pārējie mājinieki šādai izvēlei nebija pretī.” Kā izrādās, Kristīnei Balvu slimnīcas dzemdību nodaļu nemaz nav sveša, jo pirms trīs gadiem Balvos piedzima Gabriels. “Un ar viņu arī slimnīcā bildējāties. Tagad dēla bildītei balkus varēsim noliikt vēl vienu - ar Danielu,” prāto Kristīne. Jaunā māmiņa stāsta, ka līdz šim ģimenē aprīlī dzimšanas dienas nebija nevienam. “Bērniem jubilejas sākas ar decembri. Tad diviem bērniem dzimšanas dienas ir janvārī, vienam martā un tagad būs arī aprīlī. Varēsim svinēt,” teic jaunā māmiņa no Lejasciema.

Izvēlas vārdu ar vispozitīvāko raksturojumu. 21.aprīlī pulksten 9.23 piedzima puika. Svars – 3,740kg, garums 54cm. Puisēna vecākiem Egijai Ozoliņai un Ilmāram Ērmanim no Alūksnes šis ir pirmais bērniņš. “Jā, tieši puiku gribējām, lai ir vecākais brālis, kas dienās varēs aizstāvēt un palīdzēt mazākajiem. Man pašai arī ir lielais brālis un zinu, ko nozīmē viņa stiprais plecs, uz kura balstīties. Arī Ilmārs sapņoja par dēlu, jo, manuprāt, vīrietim tas ir liels gods. Redz, kā mūsu abu vēlmes piepildījās,” stāsta jaunā māmiņa. Pēc dēla nākšanas pasaulē vecāki viņam deva skaistu vārdu – Justs. “Nē, nē, tas nav par godu Latvijas ‘Eirovizijā’ uzvarējušajam Justam Sirmajam. Daudzi par to jautā un mēs visiem atbildam, ka vārdu neizvēlējāmies par godu viņam. Ar Ilmāru šķīstījām vārdadienu kalendāru, lasījām vārdu skaidrojumu un mēģinājām izvēlēties vārdu, kuram ir pēc iespējas pozitīvāks raksturojums. Laika gaitā izkristalizējās divi favorīti – Dāvids un Justs. Tad nolēmām, - gala lēmumu pieņemsim, kad puika piedzims. Taču, kad tas notika un mēs viņu pirmo reizi ieraudzījām, pat bez domāšanas bija skaidrs – tas ir Justiņš!” vārda izvēli pamato jaunā māmiņa. Viņa teic, ka puika ir ļoti mierīgs un vecākiem naktīs ļauj arī pagulēt: “Mums ar Ilmāru darbi sadalīti uz pusēm – viņš maina pampurus, es baroju. Tā tiek atpūsties mums abiem.” Pēc kāda mēneša, kad Justs jau būs paaudzies un nedaudz apvēlies, varēs uzņemt arī pirmos ciemiņus, kuri nāks raugos.

Vēl dzimuši:

13.aprīlī pulksten 14.28 piedzima puika. Svars - 4,370kg, garums 57cm. Puisēna mamma Inga Tihaja dzīvo Balvu novada Viksnas pagastā.

17.aprīlī pulksten 12.52 piedzima meitenīte. Svars - 4,040kg, garums 59cm. Meitenītes mamma Evita Mateļonoka dzīvo Kārsavas novada Malnavas pagastā.

19.aprīlī pulksten 0.35 piedzima puika. Svars - 4,675kg, garums 59cm. Puisēna mamma Egita Vagule dzīvo Balvos.

19.aprīlī pulksten 8.26 piedzima meitenīte. Svars - 3,780kg, garums 53cm. Meitenītes mamma Linda Stabiņa dzīvo Gulbenē.

20.aprīlī pulksten 20.30 piedzima puika. Svars - 3,925kg, garums 54cm. Puisēna mamma Maija Malberga dzīvo Brocēnu novadā.

23.aprīlī pulksten 1.27 piedzima puika. Svars - 3,200kg, garums 52cm. Puisēna mamma Rūta Rūse dzīvo Alūksnes novada Jaunalūksnes pagastā.

Lappusi sagatavoja S.Karavoičika

Notikums

Gatavojas zaļumballēm

Irēna Tušinska

29.aprīlī Balvu Bērnu un jauniešu centrā iegriezās skolēni, kuri studijas “Di – Dancers” rīkotajā Dejas dienā vēlējas apgūt jaunas kustības ar riņķi, kā arī valša soļus vasaras zaļumballēm.

Studijas “Di – Dancers” vadītāja Dita Nipere neslēpa, ka rīkot Dejas dienu vēlējas ne tikai tāpēc, ka tāda notiek visā pasaulē, bet arī, lai atzīmētu savu audzēkņu šopavasara dažādās sacensībās gūtos panākumus: “16.aprīlī piedalījāties starptautiskajā festivālā “Bordertown beat” Valkā un Valgā, kur savas prasmes rādīja dejojāji no piecām valstīm - Baltkrievijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Gruzijas. Izturējuši nopietnu atlasi, festivālā pārstāvējām ne tikai Balvus, bet arī Latviju. 23.aprīlī “Di – Dancers” solisti, piedaloties Latvijas mūsdienų deju asociācijas rīkotajā Latvijas šova deju čempionātā, izcīnīja vairākas godalgas. Pieaugušo grupā 1.vietu ieguva Annija Raibekaze, bērnu kategorijā dejojāju ar pieredzi klasē 2.vietas medaļu saņēma Aiva Melne un 4.vietu – Evelīna Sirmace, bet bērnu – iesācēju grupā Angelīna Krivošejeva un Nikola Sērmūkša dalīja 9.vietu. Pirmsskolas grupā piedalījās arī Luisa Marija Ūzuliņa un Megija Keiša, kuras attiecīgi ieguva 6. un 7. vietu.”

Savukārt Dejas dienā D.Nipere vēlējas savus dejojājus un citus interesentus palutināt ar kaut ko interesantu. Jaunāka vecuma bērni varēja izmēģināt dejošanu, izmantojot riņķi, ko ierādīja sporta skolotāja Linda Tokareva-Kušnere. Savukārt “Di – Dancers” vecākās grupas meitenes izrādīja vēmi apgūt valša kustības, kas noderētu vasaras zaļumballēs. Šīs kustības jauniešiem mācīja sporta deju pasniedzēja Anita un Agrita Grāmatiņa.

Iegriež riņķus ritmā

Linda Tokareva-Kušnere atklāj, ka dejošana ar riņķiem ir viens no modernākajiem vingrošanas veidiem, kas ir samērā grūti izpildāms, jo jāpārvalda riņķa griešanas tehnika ne tikai uz vidukļa, bet arī rokām, elkoņiem un kājām. “Lai bērniem radītu priekšstatu par šo vingrošanu, pamēģinājām vienkāršākās kustības un pagriezienus. Lai viņi zinātu, ka riņķi var griezt ne tikai stāvot, bet arī kustoties,” paskaidroja trenere. Viņa atklāja, ka riņķis šoreiz kalpoja kā inventārs, ko var izmantot visdažādākajos veidos, attīstot visas muskuļu grupas, kā arī kustību koordināciju.

9-gadīgās Solvita Dzergača un Linda Kravale uz nodarbību atnāca, lai iemācītos griezt riņķi dažādos veidos. Abas meitenes

ir pieredzējušas dejojājas, tādēļ jaunie vingrinājumi viņām padevās diezgan labi. Sevišķi lietpratīga riņķa griezēja izrādījās Linda, kura pārspēja pat pieaugušās nodarbības dalībnieces, jo riņķi nereti griež arī mājās.

Noderēs zaļumballēs

Otrajā nodarbības daļā sporta deju skolotājas Anita un Agrita Grāmatiņas ierādīja jauniešiem visu laiku vispopulārākās ballīšu dejas - valša - soļus.

14-gadīgā Vladlēna Zelča, kura deju studijas “Di – Dancers” grupā “Crew”, pirms nodarbības neslēpa, ka dejojot valsi neprot. Lai gan jaunākā māsa Anastasija, kura mācās sporta dejas Balvu Sporta skolā, pirms kāda laika mēģinājusi Vladlēnai ierādīt dažus soļus, tos pilnībā apgūt viņai neizdevās. Jauniete atklāja, ka jaunapgūto deju noteikti izmēģinās kādā zaļumballē jau šajā vasarā.

Arī viņas draudzene Jūlija Gorbača valsi gribēja mācīties, lai to dejotu pareizi. “Pirmajā klasē mācījos valsi, bet tas bija sen, tādēļ viss ir aizmirsies,” pirms nodarbības atzina meitene. Taču Jūlija dejošanā nav nekāda iesācēja, jo kopā ar hip hop deju grupu “Crew” guvusi panākumus dažādos konkursos un apmeklēja arī tautisko deju kolektīva nodarbības, bet vēl senāk mācījusies vēderdejas. Tādēļ viņa sprieda, ka apgūt valša soļus viņai nesagādās lielas grūtības.

Deju skolotāja Agrita Grāmatiņa atklāja, ka nodarbības uzdevums bija iemācīt jauniešiem vairākus parastos valša soļus, kā arī pagriezienus, lai jaunieši varētu tos izmantot zaļumballēs. Viņa uzskata, ka ballēs aizvien retāk var redzēt jaunus cilvēkus, kuri prot pareizi griezt valsi. Savukārt Anita Grāmatiņa uzskata, ka, zinot valša soļus, tos var dažādi kombinēt, izdarot dažādus pagriezienus.

Pa pāriem. Pēc tam, kad skolotāju vadībā visi kopā bija apguvuši valša soļus, jaunieši mēģināja tos atkārtot pāros. Savu partneri valša ritmā grieza arī Matīss Pošivs (attēlā), kurš tikai nesen beidzis savu 8 gadus ilgušo sporta dejojāja karjeru. Jaunietis atzīst – lai arī sākumā mācīties sporta dejas lika mamma, gūstot pirmos panākumus sacensībās, prieks dejojot radās arī pašam. Matīss uzskata, ka viens no lielākajiem sporta skolas nodarbības pavadīto gadu ieguvumiem ir staltā stāja, kas saglabājusies arī tagad. Pūsis neslēp, ka dažkārt pietrūkst ierasto treniņu, taču vēlmi kustēties mūzikas ritmā viņš tagad īsteno, dejojot tautiskās dejas.

Foto - I. Tušinska

“**Riņķa dancis**”. Izmēģināt nesen modē nākušo vingrošanu ar riņķi gribēja ne tikai mazās dejojājas, bet arī jauniešu centra darbinieces, kuras vēlāk atzina, ka tas nebija viegli.

Foto - I. Tušinska

Atgriežoties pie publicētā

Kaimiņu nebūšanas Kupravā turpinās

Artūrs Ločmelis

Laikrakstā “Vaduguns” jau pirms laba laika publicējam rakstu “Kaimiņš kaimiņam – vilks?”, kur aprakstījām divu kaimiņu strīdu Viļakas novada Kupravā par zemes pleķi piemājas dārzā, kuru it kā piesavinājis viens no viņiem. Kopš publikācijas pagājuši daudzi mēneši, un nu minēto kaimiņu attiecībās kaisle uzvirtojusi ar jaunu spēku.

Tolaik nelielas Kupravas daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāja VALENTĪNA DVINSKA bija neapmierināta, ka viņas kaimiņš LEONĪDS KUSTOVS, kā uzskatīja kundze, viņai piederošo zemes gabalu izmantoja pēc saviem ieskatiem, iestādot krūmus. “Kaimiņš teica, ka krūmus no man piederošās zemes izraks, bet to joprojām nav izdarījis. Turklāt pie manas sētas pieslējis betona stabus. Uzskatu, viņam nav tiesību tā rīkoties. Man ir dokumenti, ka kaimiņš svešam cilvēkam piederošā zemes gabalā saimnieko kā savējā,” tolaik klāstīja sieviete. To, ka taisnība ir V.Dvinskas pusē, sarunā ar “Vaduguns” žurnālistu apliecināja arī mērnieks Dzintars Alsiņš un informēja, ka tuvākajā laikā šis jautājums būs atrisināts. Savukārt sievietes kaimiņš L.Kustovs bija apņēmīgs sievietei zemi neatdot ne par kādu cenu: “Es viņai zemi neatdošu!

Pretējā gadījumā vēlāk viņa izdomās, ka sētu nepieciešams pārcelt vēl par vienu metru!”

Šķiet, virieša teiktais piepildījies. Pagājušajā nedēļā laikraksta “Vaduguns” redakciju apciemoja minētā kundze, kura uzstājīgi lūdza atspoguļot problēmu un, spriežot pēc žurnālista redzētā klātienē un abu pušu emocijām bagāto viedokļu uzklaušanās, kundzei attiecības ar kaimiņu nav gājušas uz labo pusi ne par sprīdi. *Strīdus ābols* joprojām nemainīgs – piemājas dārza zemes placis. “Man izsniegta atļauja, kas nosaka, ka varu savu sētu pārvietot pa savas privatizētās zemes robežu uz priekšu par 1,5 metriem. Savukārt manam kaimiņam Leonīdam Kustovam savs žogs ir jānojauc, jo tas ir nelikumīgi uzstādīts! Viņš to nav izdarījis, bet vēl izraka man iemērīto zemi un aizveda uz savu dārzu. Man ir dokumenti un esmu nopirkusi žogu, kuru celšu uz robežas. Viņam savs žogs jāņem nost!” uzstājīga ir V.Dvinska. Savukārt L.Kustovs kaimiņienes pretenzijām nepiekrīt. “Es ar savu žogu no viņas zemes esmu jau atkāpies. Kas viņai atkal nav prātams?” neizpratnē ir L.Kustovs.

Kur tad īsti ir taisnība kaimiņu savstarpējās sarežģītajās attiecībās, tas lai pagaidām paliek to atbildīgo institūciju pārziņā, kuru pienākums ir šāda veida jautājumus risināt. Pagaidām skaidrs tikai viens - vienam bēda, savukārt cits, iespējams, ar smaidu un neizpratni seļā raustis plecus un jautās, vai par, viņuprāt, šādiem niekiem jāceļ tāds tracis?

Foto - A.Kirsanovs

Nesamierināmie pretinieki. Valentīna Dvinska (priekšplānā) norāda uz, viņasprāt, pastāvošo netaisnību. Kaimiņš Leonīds Kustovs uz to norauģās ar ironiju.

Pārvērtības

Pavasariņim piestāv pārmaiņas

Dienām kļūstot siltākām un saulainākām, katrā daiļā dzimuma pārstāve atkal mēģina rast atbildi un mūžseno jautājumu: “Ko vilkt mugurā?” Un, kā ierasts, pārcilājot drēbju skapja saturu, rodas vēlme mainīt kaut ko arī savā ārējā izskatā, piemēram, matu sakārtojumu vai varbūt pat izveidot pilnīgi citu imidžu... Šādu vēlmi šopavasār sajuta arī balveniete ALLA DUĻKO, kurai kļūt par vēl pievilcīgāku un pašpārliecinātāku divu meitu māmiņu palīdzēja skaistumkopšanas speciāliste, salona “Inardi” saimniece Inta Ozola.

Alla neslēpj, ka ideju kaut ko mainīt savā izskatā rosināja pavasara spožā saulīte un plaukstošie ziedi. “Agrāk jaunībā bieži mainīju frizūras un ārējo izskatu. Tagad, kļūstot vecākai, tas izdodas aizvien retāk, jo atliek mazāk laika,” apgalvo pārvērtību dalībniece. Tāpēc izdevību dažu stundu laikā pārtapt par gluži citu cilvēku balveniete izmantoja, daudz nedomājot. Ar rezultātu Alla ir apmierināta un iesaka visām sievietēm, ļaujoties pavasara romantiskajām noskaņām, nebaidīties mainīt arī savu ārējo izskatu!

Sāk ar matiem un seju. Pirmais, ar ko darbu sāka skaistumkopšanas speciāliste, bija matu galu balināšana un sejas ādas kopšana, veicot atmirušo sejas ādas šūnu noņemšanu ar tautā sauktā *skrubja* palīdzību. Nākamais etaps bija matu krāsošana. Sekojot šī brīža aktuālajām modes tendencēm, matu galus nokrāsoja gaišākus, bet pie saknēm - tumšākus.

Gandrīz gatavs. Kad matu krāsošana bija pabeigta, pirms tie bija nogriezti un uztiāti uz ruļļiem, bija laiks pievērsties nākamajiem sejas kopšanas soļiem – ādas attīrīšanai ar toniku, speciāla krēma uzklāšanai ap acīm, ādas apstrādei ar serumu un dienas krēma uzklāšanai. “Tā kā vēlējos, lai Alla pati spētu to atkārtot mājas apstākļos, sejas kopšanas procedūras manā uzraudzībā viņa izdarīja pati,” paskaidroja I.Ozola. Kad sejas āda bija sagatavota, varēja ķerties pie skaistā izcelšanas un trūkumu pietušēšanas ar dekoratīvās kosmētikas palīdzību.

Pirms

Pēc

Pirms pārmaiņām. Nereti pēc garas un pelēkas ziemas nogurumu izjūt ne vien ķermenis, bet arī dvēsele un prāts. Alla nolēma uzlabot noskaņojumu un gūt enerģijas pieplūdumu, veicot pārmaiņas ārējā izskatā.

Pēc pārvērtībām. Svetlana uzskata, ka vairākas salonā un veikalos pavadītās stundas bija tā vērtas, jo rezultāts izrādījās brīnišķīgs. Jaunais pakāpeniskais matu griezumam viņai mazliet atgādināja jaunības dienu frizūru: “Tikai krāsa bija citādāka. Tolaik biju jauna un romantiska un tagad atkal esmu atgriezies pie šī tēla,” spriež Alla. Viņa neslēpj, ka pēc pārvērtībām ļoti cenšas uzturēt tikpat glītu ārējo izskatu, kaut gan nereti tam traucē ikdienas saspringtais dzīves ritms un laika trūkums. Par spīti tam Alla ievēro visus ieteikumus ādas un matu kopšanā. “Ik rītu un vakaru, kad jaunākā meita gul, atļaujos veltīt sev pusstundu, pavadot to pie spoguļa,” apgalvo pārvērtību dalībniece.

Piemilīgi. Vislabāk Allai patika, kā viņa izskatījās zilajā trikotāžas kleitā ar baltas krāsas apliem augšdaļā. Viņa atklāj, ka pēc pārvērtībām no tuviniekiem un draugiem saņēma ļoti daudz komplimentu par savu ārējo izskatu.

Ikdienai. Viena no tērpu izvēlēm bija violela trikotāžas tunika ar pelēku ielaidumu priekšējā daļā un melnas piegulošas bikses. Šo komplektu var uzvilkt dažādos dzīves gadījumos, jūtoties ērti un izskatoties pievilcīgi.

Glīti un ērti. Košas krāsas jaka un tumšas bikses bija viens no tēliem, ko izdevās piemeklēt, pārskatot apģērbus Balvu veikalos, jo izvēle izrādījās samērā ierobežota.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Problēma

Pieķertais atbildēs par visiem mēsliem

Gadu gaitā pierādījies, ka drukāt garus tekstus un skaidrot, ka tukšas plastmasas pudeles nomešana zemē ir slikti, ir bezjēdzīgi. To vairs arī nedarīsim. Laiks no rakstīta vārda pāriet uz reāliem darbiem.

Mūsupusē dzīvo daudz cilvēku, kuriem rūp, lai daba būtu tīra un no mēsliem brīva. Informējam, ka mūsupusē sarosījušies un darbojas aktīvisti, kuru plānos ir izvietot slēptas videokameras, lai ar to palīdzību fiksētu apkārtnes piesārņotājus. Kad tas būs izdarīts, mēslošājs ar vienu šāvienu vienlaikus nošaus divus zaļus – nodrošinās sev regulāru publicitāti ar lielām, smukām bildēm un samaksās naudas sodu.

Ar pilnu jaudu karu piesārņotājiem pieteikusi arī Balvu novada pašvaldības policija. Kā zināms, meklēt cūkas pa svaigām pēdām ir krietni vieglāk, nekā tās meklēt pēc mēneša. Turklāt, ja mēslošājs izspruks cauri sveikā vienu reizi, kādā no nākamajām reizēm tas neizdosies. Pašvaldības policijas priekšniece RITA KRAVALE pastāstīja, ka policija darbā iesaistījusi arī tā dēvētos *zaļos draugus*. Viņi, redzot automašīnas, no kurām tiek izmesti atkritumi, tās piefiksēs un par notikušo nekavējoties ziņos policijai. “Šim jautājumam esam ķērušies klāt ļoti akurāti,” stāsta pašvaldības policijas priekšniece. Bez šīm aktivitātēm pašvaldības policija uzsākusi sadarbību arī ar Valsts meža dienestu, lai vainīgās personas pieķertu un sauktu pie administratīvās atbildības.

Balvu novada pašvaldības policija aicina iedzīvotājus būt atsaucīgiem un par piesārņošanas gadījumiem nekavējoties ziņot pašvaldības policijai pa tālr. 29445114. Tāpat, redzot mēslošāju, aicinām nofotografēt viņu un foto nosūtīt redakcijai uz e-pastu: ločmelis.arturs@gmail.com. Kā šādās reizēs saka policija – bilžu autoriem anonimitāte garantēta!

Foto - no personīgā arhīva

Tā pati vecā dziesma. Lielās talkas koordinators Balvu novadā MĀRIS VERJANOVŠ pastāstīja, ka aizvadītajā Lielajā talkā visā Balvu novadā (pilsētā un desmit pagastos) kopumā savāktas aptuveni 45 tonnas atkritumu. Savukārt attēlā redzamais foto tapis pavisam neilgi pēc Lielās talkas dienas, kur redzama kārtējā piemēslotā vieta mūsupusē – pie slūžām Balvu novada Kubulu pagastā, aiz bijušā gaļas kombināta. Nožēlojami... Arī pats M. Verjanovs atzīst, ka pieķertajam piesārņotājam, ja ne juridiski, tad vismaz morāli par savu rīcību sabiedrības priekšā būs jāatbild par visām mūsupusē piesārņotajām vietām.

LATVIJAS ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU KODEKSA 58.PANTS PAR VIDES PIESĀRŅOŠANU UN PIEGRUŽOŠANU PAREDZ ŠĀDU SODU:

- fiziskajām personām no 70 līdz 700 eiro, konfiscējot pārkāpuma izdarīšanai izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas;
- juridiskajām personām no 350 līdz 2900 eiro, konfiscējot pārkāpuma izdarīšanai izmantotos transportlīdzekļus vai bez konfiskācijas.

Zemessardzē

Apgūst ienaidnieka aizkavēšanas prasmes

Alūksnē, Lāčusila poligonā, Zemessardzes 31.Aizsardzības no masveida iznīcināšanas ieročiem (AMII) bataljonam noslēgušās apmācības, kurās zemessargi apguva pretinieka aizkavēšanas operācijas prasmes.

Apmācībās piedalījās zemessargi no visām trīs bataljona rotām, tostarp no mūsupuses četriem novadiem – bataljona 1.Kājnieku rotas, Štāba un apgādes rotas un 2.AMII rotas. Aizkavēšanas operācija notika četrās fāzēs. Sākotnēji notika zemessargu apziņošana, kad apmācību dalībnieki saņēma individuālo ekipējumu un notika transportlīdzekļu sagatavošanas darbi. Turpinājumā zemessargi ar bataljona rīcībā esošajiem transportlīdzekļiem devās maršā uz Lāčusila poligonu, kur izveidoja 1.Kājnieku rotas pulcēšanās punktu, rotas komandpunktu jeb tā dēvēto taktisko operācijas centru un

nodibināja sakarus ar bataljona štābu. Apmācību trešajā fāzē rotas trīs kājnieku vadi pēc izlūkošanas katrs atsevišķi devās no rotas pulcēšanās punkta uz patruļbāzes vietu, no kuras zemessargi veica dažādus uzdevumus – patruļēšanu un slēpņu likšanu, kas vērsti pret pretinieka patruļām. Patruļbāzes karavīriem kalpo arī kā atpūtas vieta. Tāpat zemessargi atstrādāja rīcību gadījumā, ja notiek ienaidnieka uzbrukums rotas pulcēšanās punktam un patruļbāzei. Savukārt ceturtnā - noslēdzošā - fāze bija tā dēvētā reorganizācija, kad zemessargi devās maršā prom no apmācību norises vietas.

31.AMII bataljona 1.Kājnieku rotas komandieris kapteinis GUNTARS MEŽALS pastāstīja, ka aizvadītajās dienās mūsupuses zemessargiem notikušas vēl vairākas aktivitātes. 24.aprīlī noslēdzās šī gada pirmās zemessargu pamatapmācības. No Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadiem apmācības pabeidza

Foto - no personīgā arhīva

Apmācības. Attēlā Lāčusila poligonā redzams ložmetējnieks zemessargs Andrejs Kurkovs.

12 zemessargi, kuri turpinās dienestu 1.Kājnieku rotā. Savukārt jau rītdien Krāslavā notiks militārā parāde, kurā piedalīsies zemessargi no visiem septiņiem Zemessardzes 2.novada bataljoniem, tostarp arī mūsupuses zemessargi un amatpersonas no citām militārām

strukturām. Interesenti aicināti apmeklēt pasākumu.

Jāpiebilst, ka 31.AMII bataljons ir vienīgais bataljons Nacionālajos bruņotajos spēkos, kas nodarbojas ar jautājumiem par aizsardzību no masveida iznīcināšanas ieročiem.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Re, kā!

Nočiepj puķu poda apmali

Aizvadītajā piektdienā kultūras centrā Rekovā notika aktīvi sagatavošanās darbi gaidāmajam koncertam. Laikā no pulksten 14 līdz 18, kamēr vieni čakli strādāja, kāds cits paņēma dekoratīvo puķu poda apmali. “Notikušais šķiet ļoti dīvains, un nesaprotu, kam tas bija vajadzīgs? Lai arī kādai lietai vai nodarbei noder paņemtā dekoratīvā apmale, ja kāds manijs mantas bojātājus, lūdzu, dodiet ziņu. Savukārt, ja šo ziņu lasa cilvēks, kurš pie notikušā ir vainīgs, nosvied apmali kaut kur. Mēs to paņemsim un piemontēsīm atpakaļ. Jauns puķu pods maksā naudu un pēc tā jābrauc pakaļ. Turklāt pats nepatīkamākais, ka vairs atlikuši tikai divi tieši tādas krāsas puķu podi, kādu nozaga. Varbūt kāds teiks, ka tā nav problēma, bet arī petūnijas grib skaistas mājas,” notikušajā humora izjūtu saglabā rekovieši un atkārtoti aicina atgriezt atpakaļ dekoratīvo apmali.

Informē ugunsdzēsēji

Deg kūla

Aizvadītajās dienās mūsupusē Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) reģistrējis trīs kūlas ugunsgrēkus. 27.aprīlī kūla dega Rugāju novada Lazdukalna pagastā, 30.aprīlī – Lazdukalna pagasta Kapūnē, 1.maijā Balvos, tā dēvētajā vecajā slidotavā, pie Bolupes. Visos gadījumos iespējamie ugunsgrēku iemesli ir neuzmanīga rīcība ar uguni.

Deg māja

30.aprīlī Balvos, Dārza ielā 34, dega dzīvojamā māja. Cietušo nav. Iespējamais ugunsgrēka iemesls – elektroinstalācijas issavienojums.

Glābšanas darbi uz ūdens

Pagājušajā nedēļā mūsupuses ugunsdzēsēji glābēji piedalījās ikmēneša plānotajās nodarbībās. Šoreiz vīri atsvaidzināja atmiņā zināšanas par palīdzības sniegšanu un glābšanas darbiem uz ūdens.

VUGD Latgales reģiona brigādes Balvu daļas komandieris IGORS DOVGANS pastāstīja, ka šādas ugunsdzēsēju glābēju aktivitātes nav vienreizējs pasākums, bet mēneša plānotās nodarbības, kas notiek regulāri. “Regulāri izstrādājam mēneša nodarbību plānu, kad katrā no mēnešiem iekļaujam tam brīdim aktuālākās nodarbības. Šajā gadījumā tie bija glābšanas darbi uz ūdens, jo arvien straujāk tuvojas peldsezona un cilvēki gada siltajos mēnešos arvien biežāk dos priekšroku atpūtai pie ūdeņiem. Šādās reizēs ugunsdzēsēji glābēji ne tikai atsvaidzina atmiņā savas zināšanas un prasmes, bet vienlaikus pārbauda arī mūsu rīcībā esošo tehniku.”

Jāpiebilst, ka šogad visā Latvijā no ūdenstilpnēm izcelts 21 noslikušais. Pērn visa gada laikā bija 109 noslikušie, 2014.gadā – 154. Esiet uzmanīgi!

Nepalaid garām

Lai visiem savās mājās
labi klājas!

4.maija - LR Neatkarības atjaunošanas dienas - sarīkojumā "Dzīvojam šeit un tagad" piedalās: Balvu Kultūras un atpūtas centra trīs bērnu tautu deju kolektīvi "Balvu Vilciņš", vadītāja Zane Meiere; bērnu vokālā studija "Notiņas", vadītāja Iluta Tihomirova; jauniešu vokālā studija, pedagoģe Rīta Keiša; Kubulu pagasta kultūras nama jauniešu deju kolektīvs "Cielaviņa", vadītāja Zita Kravale.

Svētku organizatoriem, šīs dienas sarīkojumu veidojot, ir šāda doma: tika uzrunāti visi deviņi Balvu pilsētas pirmsskolas iestāžu, vispārizglītojošo skolu un profesionālās ievirzes skolu vadītāji, kuri turpinās pozitīvo domu "Mēs dzīvojam šeit un tagad...". Kultūras un atpūtas centra zāles noformējumā vienuviet saplūdis arī mācību iestāžu karogi un to moto apliecinot, ka mūsu pilsētā joprojām ir pietiekami daudz jauno ģimeņu, kurām iespējams savus bērnus un jauniešus daudzpusīgi izglītot un attīstīt.

Sarīkojumā plāno piedalīties Balvu novada Domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis, pašvaldības deputāti, Saeimas deputāts Jānis Trupovnieks, Balvu pirmsskolas izglītības iestāžu "Pilādītis" un "Sienāzītis" vadītājas Antra Eizāne un Iveta Barinska, Balvu pamatskolas un Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas direktores Māra Pimanova un Biruta Vizule, Balvu Valsts ģimnāzijas skolēnu pašpārvaldes prezidents Raivis Supe, Balvu Mūzikas skolas un Balvu Sporta skolas direktori Egons Salmanis un Ludmila Beļikova, Bērnu un jauniešu centra izglītības metodiķe Dita Nipere, Balvu Mākslas skolas direktora vietniece izglītības darbā Anita Kairiša.

Pasākumā uzzināsim, cik bērnu un jauniešu izglītojas mūsu mācību iestādēs. "Mēs dzīvojam šeit un tagad, tāpēc nestāvēsim dikā un negaidīsim īsto brīdi, lai paveiktu iecerēto. Sāksim tieši tagad, sāksim tur, kur esam, un ar to, kas mums ir! Un uzsāktais darbs palīdzēs mums izvairīties no trim lieliem jaunumiem: garlaicības, netikuma un trūkuma," tā, piemēram, domājot par savu skolu, saka Balvu Mākslas skolas direktore Elita Teilāne.

Svinēsim svētkus kopā!

Panākumi

Saņem apbalvojumu

26. aprīlī Latvijas Universitātes Humanitārās fakultātes aktu zālē noritēja krievu valodas (svešvalodas) 21. olimpiādes uzvarētāju apbalvošana, ko vadīja Valsts izglītības satura centra vecākās referentes Agnese Miļā un Ļubova Jakovele, kā arī Latvijas Krievu valodas un literatūras pasniegēju asociācijas vadītāja Jeļena

Berdņikova. Jau informējām, ka aprīļa sākumā valsts olimpiādē par tēmu "Kultūra - tā ir valoda, kas apvieno cilvēci" Rīgas Valsts 3. ģimnāzijā tikās 113 dalībnieki - novadu olimpiāžu uzvarētāji, un viens no 1. vietas ieguvējiem olimpiādes valsts posmā bija Rugāju novada vidusskolas 12. klases skolēns Deniss Daņilovs, kurš saņēma medaļu un dažādas balvas. VISC Atzinību par ieguldīto darbu skolēnu sagatavošanā krievu valodas olimpiādei izteica arī Rugāju Novada vidusskolas skolotāji Natālijai Garajai.

Veiksmes prognoze

3.maijs. Šodien darbojas daudz 'nedrikt'. Nedrikt sākt jaunās lietas, nedrikt ēst gaļu, nedrikt pārslogot acis, ilgi skatoties TV vai datora ekrānā. Nav ieteicams apmeklēt ekstrasensus. Nedrikt ar degunu stumt mākoņus un uzskatīt sevi par pasaules nabu. Tomēr šodien ir viens galvenais 'drikt' un vajag - atdot parādus.

4.maijs. Joprojām jābūt piesardzīgam darījumos. Ieteicams svarīgu dokumentu parakstīšanu atlikt uz citu dienu. Ja tomēr esat nolēmis šodien ko parakstīt, tad atcerieties, ka pati svarīgākā informācija parasti ir rakstīta ar vismazākajiem burtiņiem un parasti - dokumenta beigās. Tāpēc apbruņojies gan ar brillēm, gan ar pacietību, lai nepaliktu muļķos. Tāpat šodien saudzējiet gan acis, gan zobus un galvu. Saimniecībā noderēs.

5.maijs. Šodienas devīze: mēle - mans ienaidnieks. Pie vismazākās kļūmes no mēles gribēs norauties kāds nepieklājīgs vai pat rupjš vārds. Tāpat seko, lai šodien Tavi solījumi nebirtu kā no pārpilnības raga. Pēc nedēļas Tu jau par tiem būsi aizmirsis (-usi), bet sabiedrība gan atcerēsies un prasīs tos izpildīt.

6.maijs. "Mieru, tikai mieru!" Šo frāzi šīnī piektdienā atkārto gan sev, gan kolēģiem. Uztver visu filozofiskā mierā, neplēs sev matus par sīkumiem vai lielākām problēmām.

Nākošnedēļ šie krenči Tev liksies *pupu mizas*. Labāk pastaigā pa parku vai mežu, ieklausies putnu dziesmās. Iespējams, dzirdēsi dzeguži vai lakstīgalu. Ja relaksēties Tev palīdz lauku darbu, tad istā diena sagatavot zemi sējas darbiem.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī vaduguns.lv, tālr. 29365609

Lielais vasaras sezonas atklāšanas
festivāls 21.maijā! Vasara sākas Litenē!

Jau tūlīt...tūlīt...tūlīt sāksies vasara, jau pavisam drīz! Vasaru mēs atklāsim Litenē ar lielāko pasākumu Austrumvidzemē! Aktivitātes visai ģimenei

**JAU no plkst. 10.00
(bezmaksas ieeja)**

- ❖ 10.00 Pludmales volejbola sacensības.
- ❖ 10.00 Makšķerē Pededzes upē kopā ar Māri Olti.
- ❖ 11.00 Gulbenes novada Tūrisma sezonas atklāšana, laivošana pa Pededzes upi.
- ❖ 11.00 Velo biatlons - komandā 3 cilvēki. Reģistrācija no plkst. 10.00 uz vietas.
- ❖ 13.00 Retro auto parāde. Starts Gulbenē, finišs Litenē plkst. 14.00.
- ❖ 10.00 Radošās darbnīcas. Ūdensbumbas.
- ❖ 10.00 Kosmonauta trenāžieris (NLO 360°), katapultas, atrakcijas stienis.
- ❖ 10.00 Bērnu pilsētiņa - atrakciju parks, velokarti, ponīcikli u.c. atrakcijas.
- ❖ 10.00 Zirgu izjādes, ekskursijas.
- ❖ 10.00 Jaunums! Radošā darbnīca - auto modelēšana gan lieliem, gan maziem.
- ❖ 13.00 Nakts tirgus līdz ritam. Tirgoties var visi. Pieteikties elektroniski: balles@inbox.lv. Būs tirgotāji no Ukrainas.
- ❖ Pieejamas telts vietas. Nakts palicēji brokastīs varēs paēst pasākuma kafejnīcā 22.maija rītā.

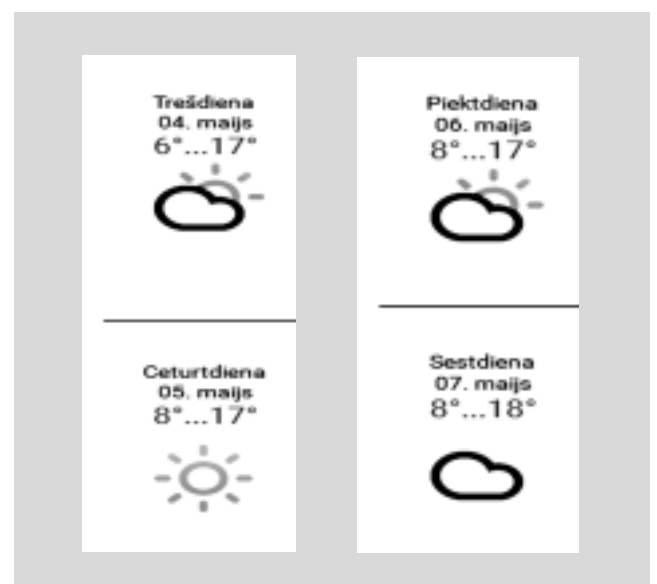
Vakara programma (ieeja no plkst. 16.00 maksas). Koncerts - balle no plkst. 17.00 līdz 4.00.

- ❖ "Dzeguzīte"
  - ❖ Yamaha skoliņas priekšnesums
  - ❖ "Baltie lāči"
  - ❖ "Galaktika"
  - ❖ dejojāji no Litenes "Litenietis" ar priekšnesumu
  - ❖ "Klaidonis" + līnijdejojājas "Raganiņas" no Gulbenes
  - ❖ "Lauku muzikanti"
  - ❖ "Brūģis"
  - ❖ "Otra puse"
  - ❖ Kalnienas breikotāji un ielu vingrotāji *Street warriors* no Rīgas iesilda "Dzelzs vilku"
  - ❖ "Dzelzs vilks"
  - ❖ Kaspars Maks
  - ❖ DJ Aivis
  - ❖ Pasākumu vada Guntis Skrastiņš un DJ Aivis
- Bilētes jau ir pieejamas** "Biļešu paradīzes" kasēs un Litenes tautas namā.

Uzmanību! 1. un 2. grupas invalīdiem (uzrādot dokumentu) ieeja ir bez maksas. Bērniem līdz 10 gadu vecumam vecāku pavadībā ieeja ir bez maksas.

Aizmirsi abonēt
Vaduguni?! Zvani, palīdzēsim.
Tālr. 64507018.

Laika zīmes Vai maijā sajūtīsim vasaru?

Ticējumi vēsta: ja maija sākums silts un sauss, mēneša beigās būs vēsas un lietainas, un otrādi: ja maija beigās un jūnija pirmajās divās dienās liets, tad vasaras pirmais mēnesis jūnijs būs sauss. Ja maijs vēss un slapjš jūnijs, tad pildās pagrabi un mucas, bet ja maijs nāk kā dārznieks, tad klētis būs tukšas.

Ja seko senču vērojumiem, tad labāk lai maijs ir vēss, nekā silts un sauss. Rādās, ka turpmāko laika apstākļu attīstībā šis ticējums daļēji var apstiprināties.

Maija pirmajā pusē laika apstākļi mainīgi. Nereti īslaicīgi lietus, arī krusa. Laikā ap Jegoru (6.maijs) dažviet iespējamas nakts salnas. Temperatūra dienā ap +14, +16°C. Atbilstoši nozīmīgām janvāra dienām siltāks un saulaināks varētu būt pēc 10.maija, kad temperatūra vietām var sasniegt +20 un vairāk grādu. Šajā laikā arī pavasarīgi pārķona negaisi.

Mēneša otrajā pusē, laikā ap Mokeju (23.maijs), vairāk dienu ar īslaicīgiem nokrišņiem un pastiprināsies arī vējš. Kļūs vēsāks. Vējam iegriežoties no ziemeļrietumiem, ziemeļiem un pirms saullēkta iestājoties bezvējam, salnu vietās arī salnas. Vēlāk un mēneša beigās pārsvarā saulains un sauss. Dažās dienās varēs sajūst arī vasaru, kad temperatūra pakāpsies līdz +20, +23 °C. Vietām īslaicīgi lietus un pārķona negaisi.

Kopumā maijs ar temperatūru tuvu vidējam, bet nokrišņu sadalījums nevienmērīgs - dažviet vairāk nekā parasti, bet citviet mazāk par normu.

V.BUKŠS

Der zināt

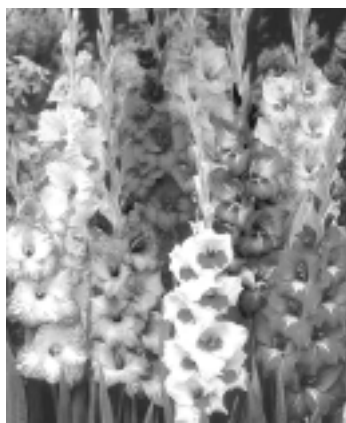
Imperiālā grācija un Vidusjūras eksotika - gladiola

Katram gadalaikam ir savi īpašie simboli un lietas, kas ar tiem saistās visvairāk. Vasaras un rudens mija, sevišķi 1.septembra svētki, atmiņā atsauc garos, staltos ziedu starus, kas rotājis visdažādākajās krāsās.

Vien retais zina, ka šis zieds patiesībā nāk no gluži citas klimatiskās joslas, kur valda karstā vasaras saule. Tās raksturā ir arī sava daļa skarbuma - Romas impērijas laikā šis ziedaugs bija oficiālais gladiatoru simbols, jo lapu forma atgādinājusi zobenu. Gladiolas vēsturiskais stāsts ir pārsteidzošs ar to, cik veiksmīgi tā spējusi pielāgoties Latvijas apstākļiem, kur saule lutina vien aptuveni pusgadu. Tāpat kā gladiolas izraibina lielu daļu Latvijas dārzu, savā dzimtajā pusē kā vijīga josta tās apņem teju visu Vidusjūras piekrasti, sākot no Āfrikas līdz pat Tālajiem Austrumiem.

Kad zeme sasilusi, laiks stādīt gladiolas. Tās no citiem daudzgadīgajiem ziedaugiem atšķiras ar savu īpatnējo sakni, ko dēvē par bumbuļsīpolu. Tā augšpusē veidojas jaunie auga dzinumi un apakšpusē - saknes. Katrs jaunā gada bumbuļsīpols veidojas tieši uz vecā. Arī auga izskats ir visai atšķirīgs no citiem dārza ziedaugiem. Augs var sasniegt 0,6 - 1,5 m augstumu, un tā stumbrs ir ļoti stingrs un stalts. Uz tā izvietotas 1 - 9 gludas, šauras un garas lapas un trompešu formas ziedi, kas blīvi izkārtoti uz garā stumbra. Gladiola ir tā puķe, kuras krāsu spektrs ir no baltas līdz melnai. Daudzām variācijām vērojamas arī daudzkrāsainas līnijas un plankumi, kā arī vijņainas, kruzulainas ziedlapas. Lapu skarbums lieliski kontrastē ar maigajiem, lielajiem ziediem, kas viens pēc otra, sākot no apakšas, vērsies vaļā pāris dienu vai pat nedēļas garumā. Gladiolām ir triju lielumu sīpoli - pirmā gada vairsīpoliņi, juvenilsīpols (kas izaudzis no vairsīpola) un lieli sīpoli (tiem, kam ir iedobta dibenpuse). Pircēji vislabprātāk izvēlas vislielākos sīpolus, bet visproduktīvākie ir vidējā izmēra sīpoli. Pēc 4-6 gadiem gladiola kā jebkura sīpolpuķe izzūd. Katrs savu gladiolu kolekciju var atjaunot pats - no vairsīpoliņiem audzējot nākamo paaudzi. Kas to nedara, tam katru gadu nāksies pirkt jaunus sīpolus. Gladiolām piemērotāka ir vieglāka zeme. Tās stādot trūdvielām bagātā un kūdrainā augsnē, jāizmanto mikrobioloģiskie preparāti, kas novērsīs iespējamo puves attīstību. Mazos vairsīpoliņus sēj visagrāk, kad zeme vēl mitra, bet vairs neķep. Pirms sēšanas vairsīpoliņi, kuriem kā pipariem ir stingra miziņa, noteikti jāizmērcē. Tos var mērcēt ūdenī, kālija permanganāta šķīdumā. Vislabāk vairsīpoliņus vienu nakti mērcēt Vitmīna šķīdumā, kas ir stimulators sēklas dīgšanai un auga apsākšanai. Vairsīpolus bīdina zemē, un to blīvums ir aptuveni 200 gabalu 1 m². Smagākā zemē tos sēj 5 cm, bet vieglākā zemē - 10 cm dziļumā. Bumbuļsīpolus stāda tad, kad gaisa temperatūra ir +10°C. Aukstās naktis nekādu jaunumu sīpoliem nenodarīs. Jāņem

vērā, ka gladiolas ziedēs 8-10 nedēļas pēc iestādīšanas. Lai gladiolu ziedi dārzā būtu redzami visu vasaru, bumbuļsīpolus var izstādīt ik pa divām nedēļām. Vēlākais laiks stādīšanai ir jūnija un jūlija mijā - tad pēdējie ziedi izplauks rudenī. Smagākā zemē sīpolus stāda 10cm dziļumā, vieglākā - 15cm dziļumā. Ja gladiolas stāda dobēs, tad starp sīpoliem un rindām jābūt vismaz 10cm. Gladiolas var stādīt arī vagās. Sīpolus liek pamišus (20 sīpoli metrā). Starp vagām - apmēram 50cm attālums. Šādam stādījumam ir divi labumi. Gladiolas var apstrādāt ar mazdārzniekiem domāto mazo mehānizāciju. Kad uznāk lielas lietavas, tad attālumam nodrošina vēdināšanu. Pārlietu liels mitrums izraisa lapu puvi. Minerālmēsli un barības vielas jāiestrādā augsnē pirms stādīšanas. Otro reizi mēslojumu uzber uz augsnes, kad gladiolas jau izdīgušas. Gladiolām nepieciešami kompleksi minerālmēsli (N, K, P, magnijs, mikroelementi). Līdz ar komplekso mēslojumu gladiolām nepieciešami arī kalciju saturoši minerālmēsli. Slāpekļi gladiolām atsevišķi nav nepieciešami. Gladiolas ir uzņēmīgas pret dažādām slimībām, tāpēc vairsīpoliņus pēc izmērcēšanas apvijā sausajā *Biomiksa* vai *Trihodemina* preparātā un tad sēj. Lielajiem sīpoliem stādīšanas laikā piemērotāka būtu šo preparātu mitrā konsistence, kas tiek uzkaisīta, kad sīpoli ielikti zemē. Visbīstamākais gladiolu kaitēklis ir tripsis. Ar to var cīnīties, profilaktiski miglojot gladiolas ar kādu no insekticīdiem. Ziedēšanas laikā jānogriež ziedu stumbrs, atstājot vien lapas. Rudenī, kad nakts temperatūra pamazām sāk tuvojties nullei, gladiolu stāvi ir jānogriež, atstājot vien 2-3cm, un bumbuļsīpoli jāizrok, lai sagatavotu tos pārziemošanai.

Vai zināji, ka:

- burtiski tulkojot auga nosaukumu no latīņu valodas, tas nozīmē 'mazs zobens';
- interesanti, ka arī grieķu valodā gladiolas, dēvētas par 'xiphium', apzīmē zobenu;
- zobeneidīgās formas un maigo ziedu dēļ to mēdz dēvēt arī par zobenliliju;
- gladiolas ir 40 gadu kāzu jubilejas simbols;
- lieli un dažu sugu gadījumā arī smaržīgie ziedi pievilina bites, mušas, tauriņus, lapsenes un arī dažādus putnus.

Darbi maijā

Šķiet, neviens mēnesis nevar lepoties ar tādu zaļās un baltās krāsas toņu bagātību kā maijs. Vai tas būtu liels koks, vai vissīkākā zāliete, tie visi plaukst ar unikālu, tieši sev raksturīgu zaļo lapu toni. Koki un krūmi lepojas ar nebeidzamu sniegbaltu un balti dzeltensārtu ziedu pārbagātību.

✓ Ja tas nav izdarīts aprīļa beigās, tad maija sākumā mēslo ziemcietes un košumkrūmus, lai augi pēc pārciestās nelabvēlīgās ziemas atgūtu spēkus.

✓ Ja laiks ir sauss, laista pavasara sīpolpuķes - tulpes, narcises.

✓ Lai augus spēcīnātu, tos laista ar nezāļu vircu, augu uzlējumumiem, novārijumiem. Augsnē iestrādā trihodermīnu vai citu papildmēslojumu. Dārzkopības preču veikalos var atrast īpašus minerālu maisījumus katrai no krāšņumaugu grupām - rozēm, rododendriem, lilijām, skuju kokaugiem, ziemcietēm u.c.

✓ Dārzā stāda skuju kokus, rododendrus, lapu košumkrūmus.

✓ Maijā stāda vasaras otrajā pusē un rudenī ziedošās sīpolpuķes - frēzijas, lilijas, gladiolas, pēc salnām izstāda dāliju gumus, kannas.

✓ Sadala un pārstāda rudenī ziedošās ziemcietes.

✓ Pārstāda sniegpulkstenītes un pienpulkstenītes.

✓ Sēj uzreiz dobēs sējāmās vasaras puķes - kliņģerītes, kosmejas, kreses, magones, matiolas, nigellas, rezēdas, rudzupuķes, saulespuķes u.c..

✓ Sēj divgadīgās un daudzgadīgās puķes jaunajiem stādiem.

✓ Maijā otrajā pusē - pēc salnām dārzā izstāda vasaras puķu stādus. Pirms stādīšanas stādus norūda - siltās dienās siltumnīcās vai uz palodzēm audzētos stādus iznes laukā.

✓ Pēc noziedēšanas apgriez forsītijas, pavasari ziedošās spirejas, izlauz noziedējušās ceriņu ziedkopas.

✓ Mēneša beigās, kad sāk veidoties ziedpumpuri, atkārtoti mēslo rozes.

✓ Sakopj apdobs, ravē un, ja nepieciešams, mulčē dobes.

✓ Sāk pļaut zālienu. Pirmo pļaušanu veic, kad zāliens sasniedzis 8 - 12 cm augstumu.

✓ Zemes atbrīvo no sausajām, bojātajām vecajām lapām, mēslo stādījumus.

✓ Ar noliektniem pavairo krūmogulājus.

✓ Potē augļu kokus.

✓ Stāda brūklenes un dzērvenes. Maijā beigās stāda vīnogas.

✓ Sēj salātus, mangoldus, sīpolus, redīsus, rutkus, kāļus, bietes, skābenes, spinātus.

✓ Retina sadīgušos biešu, burkānu sējumus.

✓ Sēj garšaugus - dilles, timiānu, raudenes, pētersīļus, selerijas.

✓ Kad vairs salnas nedraud, dobēs sēj gurķus, izstāda gurķu, kabaču, kirbju, tomātu stādus.

✓ Stāda kartupeļus, kāpostus, ziedkāpostu, sīpolus, vasaras ķiplokus.

✓ Neapkurināmās siltumnīcās izstāda tomātu, gurķu, papriku, baklažanu stādus.

✓ Starp dārzeni iestāda pa kādam garšaugu stādam, kas pievilinās bites un kamenes un ar savu smaržu jauks galvu kaitēkļiem.

✓ Pārstāda telpaugus, gatavo telpaugu spraudņus.

✓ Stāda augus dekoratīvās kastēs, podos, ko izvietot uz balkoniem, terasēm, dārzā.

✓ Pakāpeniski pieradina pie saules un uz balkoniem, terasēm pārvieto pelargonijas, fuksijas. Maijā beigās uz dārza ēnainajām vietām no istabas pārvieto acālijas, ciklamenas, mirtes.

Lai justos mundri

Vēlamās atslodzes dienas. Laiks pirms un pēc Mēness fāžu maiņas, kad ieteicams atturēties no ēšanas, var lietot tikai ūdeni vai nesaldinātu tēju - **6.** (10.29-24.00), **7.** (00.00-10.29), **13.** (14.01-24.00), **14.** (00.00-02.02), **21.** (12.14-24.00), **22.** (00.00-12.14), **29.** (09.12-21.12) **maijs.**

Istā diena matu kopšanai, griešanai, lai tie ātri augtu, būtu veselīgāki un frizūra saglabātu formu - **12., 13., 14., 15., 16. maijā.**

Diena, kad parūpēties par ādu - augošā mēnesī barot, dilstošā - tīrīt: **7., 10., 15., 17., 24., 31.maijā.**

Ieguldi un tērē naudu, pirkumi sagādās prieku un labumu - **6., 23., 26., 30., 31.maijā.**

Diena, kad vislabāk mazgāt veļu un balināt - **11., 20., 30. maijā.**

Kalendārs Dārza darbu kalendārs maijā

P 30	Z 2	Z 9	D 16	J 23	St
O 31	A 3	A 10	Vz 17	M 24	M
T	4	A 11	18	Sv 25	
C Dilstošs mēness 30.04	5	12	L 19	Sk 26	Ū
P	6 Jauns mēness 22.29	Vr 13 Augošs mēness 20.02	20	27	
S	7	14	J 21	28	
Sv 1	8	D 15	J 22 Pilmēness 0.14	St 29 Dilstošs mēness 15.12	Z

- labākais laiks potēšanai, spraudņu ņemšanai, augļu novākšanai
- labākais laiks stādīšanai, koku un krūmu apgriešanai, mēslošanai
- nelabvēlīgs laiks dārza darbiem
- Lapu dienas
- Augļu dienas
- Sakņu dienas
- Ziedu dienas

Izmantotie materiāli: interneta portāli

Lappusi sagatavoja D.Dimitrijeva

Pateicība

Izsaku pateicību Tēvam Aleksandram, "Ritums" kolektīvam, Čīlīpīnes "Kamīnkroga" saimniecēm, Aijai Pumpurei, kafejnīcai "Rūlete", Viļakas novada priekšsēdētājam Sergejam Maksimovam, Šķīlbēnu pagasta pārvaldei, organizācijām, kolēģiem, bāriņtiesas meitenēm, kaimiņiem, radiem, draugiem un visiem, kuri bija kopā ar mums, palīdzēja un atbalstīja grūtajā dzīves brīdī, māti, vecmāti, vecvecmāti

Raisu Boženkovu mūžības ceļā pavadot. Īpašs paldies Upītes pamatskolas kolektīvam.

SVETLANA BUKOVSKA

Pērk

Z.s "Strautiņi" iepērk **mājlopus**. Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. 29411033.

SIA "AIBI" pērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus. Labas cenas! Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 26142514, 20238990.

SIA RENEM iepērk jaunlopus, liellopus, aitas. ELEKTRONISKIE SVARI. Paaugstinātas cenas! Skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tālr. 29996309, 26447663, 29485520, 26393921, 65329997.

Pērk meža īpašumus ar zemi un cirstas. Tālr. 29433000.

SIA "SENDIJA" pērk zarus šķeldošanai, zaru šķeldu. Veicam apaugumu novākšanu no Jūsu īpašuma. Tālr. 29495199.

SIA "SENLEJAS" iepērk liellopus, teļus, jērus. Samaksa tūlītēja. Tālr. 26604491, 26319888, 65033720.

Pērk un nomā lauksaimniecības zemi. Tālr. 29199444.

Pērk, zāgē, izved gan sausās, gan slapjās cirstas. Tālr. 26699291.

Pērk bišu saimes. Tālr. 22176868.

Dažādi

23 gadus kopā ar Jums! LAFIKO.LV Uzskām pavasara darbus kopā! AIZDEVUMI PENSIONĀRIEM un strādājošajiem! Balvos, Tautas 1, 2. stāvā. Otrdienās, ceturtdienās, piektdienās. Tālr. 64521873, 26402362.

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 28761515.

"Tako akmens" izgatavo pieminekļus, kapa apmales un dārza skulptūras no vietējā laukakmens un ziedru granīta. Plašs asortiments, viszemākās cenas. MUMS IR VISS, LAI ĪSTENOTU JŪSU IDEJAS! Tālr. 29388000. Atrodamies Balvos, Ezera 35a. www.takoakmens.lv

Veic dzīvokļu, māju remontdarbus. Tālr. 28622331.

Veic visa veida celtniecības darbus. Jumta seguma un to konstrukciju maiņa. Tālr. 28605547.

Skalda malku. Tālr. 26610929.

Dārzu aršana, kultivēšana, frēzēšana, vagošana. Tālr. 26512307.

Smilts, grants, šķembas, melnzeme. Ceļu remonts. Tālr. 29208179.

Piedāvā darbu

Piedāvā darbu FRIZIEREI un MANIKĪREI. Tālr. 27887243.

Pārdod

Madonas novada Kalsnavas pagasta stādaudzētava "Rāvijas" 5.maijā Balvu tirgū tirgos augļu koku un ogulāju stādus. Var pieteikt pasūtījumus. Stādaudzētavā tirgojam katru dienu. Tālr. 29471285.

SIA "Pūres dārzi" piektdien, 6.maijā, Balvu tirgū aicina iegādāties sertificētā stādaudzētavā pavairotus augļkoku, ogulāju stādus plašā sortimentā. Informācija pa tālr. 29249450.

Z/S "Kotiņi" pārdod VASARAS KVIEŠU, MIEŽU un PUPU sēklu. Tālr. 26422231.

Bioloģiskā saimniecība pārdod vasaras tritikāles 'Nilex' sēklas materiālu. Tālr. 29171341.

Pārdod skaldītu malku ar piegādi. 4,5 m³- EUR 115. Tālr. 29418841.

Pārdod sausu, skaldītu malku ar piegādi. Tālr. 26425960.

Pārdod mājas cāļus, zoslēnus. Tālr. 26160423.

Pārdod 2 nedēļas vecus cāļus. Tālr. 28731558.

Pārdod mikstu 2.laktācijas gotiņu. Tālr. 27783818.

Pārdod govī. Tālr. 26605078.

Pārdod sivēnus Medņevā. Tālr. 26386442.

Pārdod divus aunus. Tālr. 26174893.

Pārdod biohumusu, 50 litru maiss - EUR 8. Iespējama piegāde. Tālr. 29182207.

Bioloģiskā saimniecība pārdod timotiņu, zirņus, auzas, kviešus. Tālr. 26409388.

Pārdod sēklas kartupeļus 'Brasla', 'Magdalēna'. Tālr. 22827429.

Lēti pārdod sēklas lieluma kartupeļus 'Vineta', pārtikai, lopbarībai. Tālr. 26131609.

Pārdod 2-istabu dzīvokli Balvos. Tālr. 22176868.

Pārdod māju Daugavpils 4, EUR 12 000. Tālr. 25658608.

Pārdod traktoru (vācu šasiņa). Tālr. 27464094.

Pārdod Passat B5, 1999.g. Tālr. 26455136.

Līdzjūtības

Ir nolūzis dzīvības koks, Par velti liktenim jautāt... Ir jāiededz cerību svece Un jālūdz, lai atkal jums saujās Dievs ieliktu spēku dzīvei Pār sāpēm, kas pacelties liek. Izsakām līdzjūtību sievai Marutai Falizanovai un bērniem, vīru, tēti JURI FALIZANOVU pavadot mūžībā. Baznīcas ielas 7.mājas 1.iecejas kaimiņi, 2.iecejā - Viktors Š., Juris L.

Ilgu mūžu nodzīvoji, Daudz darbiņu padarīji. Lai nu viegli Zemes mātē Pārklāj tavu augumiņu. Lai mūsu klusa līdzjūtība palīdz pārvarēt sāpju smagumu tuviniekiem, kad mūžības ceļā devies JURIS FALIZANOVS. Bijušie "Virši-A" darba kolēģi

Raud pavasara vējš, un debess raud, Rūgtās lāses pelēki mākoņi slaka. Ir tikai sāpes. Un vārdu nav Te, kur mūžībā aizvijas taka. Izsakām līdzjūtību sievai Marutai, meitām un piederīgajiem, vīru, tēvu, vectētiņu JURI FALIZANOVU mūžības ceļā pavadot. "Ezermala-2" kaimiņi: Borisovi, Kuzņecovi, Zaļotovi, Germane, Krištopāni, Treščilova, Košļeva, Lazarenko, Izockis

Kaut nekad vairs neatnāksi Savā sētā ciemoties, Tiem, kas tevi mīlējuši, Tava gaisma līdzī ies. Skumju un atvadu brīdī esam kopā ar Iju Falizanovu, pavadot TĒVU kapu kalniņā. "Mārites" grupas bērni un vecāki

Kas smagāks vēl var būt, Pa dzīves taku ejot, Kā atdot zemei to, Kas sirdij tuvs un dārgs. (I.Lasmanis) Skumju brīdī esam kopā ar Annu Ūbeli un visiem tuviniekiem, BRĀLI mūžībā pavadot. Tīlzas internātpamatskolas kolektīvs

Tavi darbi citās mājās dzīvos, Tava labsirdība tajos degs, Tevi pašu dzimtās puses zeme Silti, silti koku saknēm segs. (N.Dzirkale) Izsakām visdziļāko līdzjūtību Ilzei Andžai ar ģimeni, MĀMULĪTI zemes klēpī guldot. Anastasija, Jāzeps Baltinavā

Skaistākos ziedus tev noplūktu dārzā, Mīļākos vārdus tev sacītu, māt, Ja tu šai vakarā - klusā un vēlā, Atnāktu vēl ar mums parunāt. Skumju brīdī izsakām patiesu līdzjūtību Ilzei, Andim un pārējiem tuviniekiem, MĀMIŅU, SIEVASMĀTI, VECMĀMIŅU mūžības ceļā pavadot. Andrejs, Marina

Tavas rokas caur mūžību jūtu, Tavas rūpes joprojām man klāt, Viss šai pasaulē niecīgs un zūdošs, Tava mīla vien nepazūd, māt! Izsakām visdziļāko līdzjūtību Ilzei Andžai un tuviniekiem, no MĀMULĪTES atvadoties. Rugāju novada dome

Klusums... tevis vairs nav, tikai atmiņas, kas aizkustina dvēseli, vārdi, kas nepateikti - skan. Sēru brīdī izsakām patiesu līdzjūtību Ilzei Andžai ar ģimeni, MĀMULIŅU sirmajā kapu kalniņā guldot. Ārija un Andrejs Baranovski

Ir skumjas, kas acīs asaras rieš. Ir atmiņas, kas visu dzīvi silda. Mūsu patiesa līdzjūtība Ilzei Andžai ar ģimeni, MĀMIŅU mūžībā pavadot. Eleonora, Žanis, Marija, Augusts

Cik pasacīts tev - tik ir, Nu sarunāties ar tevi - Būs klausīties pašai sevī Un atmiņu lappuses šķirt. Esam kopā ar Ilzi un piederīgajiem, MĀTI, VECMĀMIŅU un VECVECMĀMIŅU mūžībā pavadot. Bērzpils ielas 12.mājas 1.iecejas kaimiņi, Imants un Inta ar ģimenēm

Reiz pienāk diena, nelūgta un skarba, Kad sirdī dzīji smeldz un sāp... Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība Ilzei Andžai, MĀTI mūžības ceļā pavadot. Upītes pamatskolas kolektīvs

Šajā vietā gan zeme, gan debesis Ieliek rokās mūžībai tevi. Tikai atmiņas atstājot dzīvījam Par to labo, ko devi. Izsakām patiesu līdzjūtību Dairim Melnacim un pārējiem piederīgajiem, vectēvu RŪDOLFU BONDARU mūžības ceļā pavadot. Rugāju Sporta centrs

Priedes sērās šalko klusi, Bērzi zaļās galvas liec. Kādēļ, sirds, tu aprimusi? Vēl par maz zem saules ielts. Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība piederīgajiem, VOLDEMĀRU KLIŅĢERI mūžības ceļā pavadot. Žīguru mednieku kolektīvs

Lai tev dzimtās zemes vēji Klusu miera dziesmu dzied. Izsakām visdziļāko līdzjūtību Līgai Loginovai un viņas ģimenei, TĒVU kapu kalniņā pavadot. Kolēģi Partizānu ielā 21

Pāri sirmām kapu priedēm Pāršalc tavas dzīves stāsts, Pāri darbam, sāpēm, ilgām Baltu, vieglu smilšu klāsts. Izsakām patiesu līdzjūtību Valentīnam, Jānim un Guntim Ķikutiem sakarā ar mātes un vecāsmātes LEONTĪNES PUŽULES izvadišanu Dieva aizsaules dārzos. Bijušie darbabiedri: J.Baranovs, L.Vizulis, A.Pulkstene, Z.Jefimova, L. un N.Krilovi

Ikvienam ir iespēja īsi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 3 eiro par 25 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Pateicības vārdi

Rekavas vidusskolas pirmsskolas grupa pateicas Baltinavas kristīgajai internātpamatskolai, īpaši skolotājiem N.Sondorei, V.Kubuliņai un R.Leicānam par palīdzību, gatavojoties TEĀTRA DIENAS pasākumam.

1975.gada absolventi sirsnīgi pateicas Tīlzas vidusskolas kolektīvam par brīnišķīgo jubilejas salidojumu! Mēs esam lielā sajūsmā! Novēlam Jums visiem labu veselību, veiksmi un izturību!

<p>Vaduguns INĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV 43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒĶINU KONTS A.S. SEB BANKA BALVU FILIĀLĒ Nr. LV21 UNLA 0024 0004 6734 5, kods UNLALV2X <small>Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</small></p>	<p>REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959 FAKSS - 64522257</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVS - T.64522534, 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T.64522126 Z.LOGINA, IZINKOVSKA - T.64520962 M.SPRUDZĀNE, I.TUŠINSKA - T.64522260 A.LOČMELIS - T.64520961 KOREKTORE S.GUGĀNE - T.64522126 GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 64507019 ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730 Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961</p>	<p>e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājaslapa: vaduguns.lv</p> <p>Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", G.LIELMANIS Iespēstis SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28 TIRĀŽA - 3570</p>
---	---	---	--	---